

STUDIU COMPARATIV
PRIVIND PROCEDURILE IN MATERIA ADOPTIEI
INTRE 6 TARI MEMBRE ALE UNIUNII EUROPENE

CUPRINS

1. Sinteza comparativa in tarile UE

1.1. Legislatie	- pag. 3
1.2. Structuri responsabile	- pag. 5
1.3. Conditii pentru copil	- pag. 6
1.4. Conditii pentru adoptatori	- pag.7
1.5. Etape	
1.5.1. Evaluare/atestare adoptatori	- pag. 8
1.5.2. Potrivire si plasament pre-adoptiv	- pag.10
1.5.3. Incuviintare adoptie	- pag.12
1.5.4. Revocarea adoptiei	- pag.14
1.6. Servicii post-adoptie	- pag.15
1.7. Accesul la informatii cu privire la originea copilului	- pag. 17
1.8. Costuri	- pag. 18
1.9. Stimulente	- pag. 19
1.10. Alte particularitati	- pag. 19

2. Anexe – sinteza pe tari

2.1. Belgia	- pag.21
2.2. Finlanda	- pag.26
2.3. Franta	- pag.33
2.4. Grecia	- pag.39
2.5. Portugalia	- pag.43
2.6. Spania	- pag.47

3. Bibliografie -pag.54

1. SINTEZA COMPARATIVA IN TARILE UE

3.1. Legislatia in adoptie

Semnarea Conventiei de la Haga asupra protectiei copiilor si cooperarii in materia adoptiei internationale a asigurat numeroaselor tari semnatare stabilirea unui cadru general unitar legislativ si procedural in domeniul adoptiilor si a ajutat statele semnatare in imbunatatirea cadrului si procedurilor de cooperare intre tari.

De asemenea, ratificarea acestei Conventii, a influentat cadrul legislativ national si exemplul pe care il putem da aici este Belgia care dupa ratificarea Conventiei de la Haga in anul 2005 a revizuit si completat intreaga legislatie in materia adoptiilor nationale, in sensul armonizarii ei cu prevederile Conventiei. De asemenea, ca urmare a prevederilor Conventiei si a dezbatelor avute, anumite tari si-au construit un sistem institutional specific, exemplu in acest sens este Franta care a organizat Consiliul National de Acces la date personale.

In cadrul prezentului studiu, cinci dintre cele sase tari studiate au semnat si ratificat Conventia de la Haga. Doar Grecia nu este semnatarul acestei conventii.

Tara¹	data semnarii	data ratificarii
Spania	11 iulie 1995	1 noiembrie 1995
Finlanda	27 martie 1997	1 iulie 1997
Franta	30 iunie 1998	1 octombrie 1998
Portugalia	26 august 1999	19 martie 2004
Belgia	27 ianuarie 1999	26 mai 2005
Grecia	-	-

In ceea ce priveste legislatia specifica de drept comun in domeniul adoptiilor, toate cele sase tari cuprinse in acest studiu au elaborat si adoptat o asemenea legislatie. In majoritatea acestor tari, legislatie specifica in vigoare face distinctia intre adoptia nationala si internationala, exceptie facand legislatia spaniola care trateaza identic adoptia nationala si internationala.

Daca urmarim data adoptarii documentelor privitoare la legislatiile tarilor studiate, putem observa ca majoritatea sunt relativ recente desi, majoritatea acestor tari au o indelungata experienta si traditie in adoptii. Cauza acestui fapt este ca in aceste tari legislatia a suferit modificari si reactualizari datorate fie armonizarii cu diferite tratate internationale ca de exemplu, Conventia de la Haga, fie necesitatii datorate modificarii variatelor documente nationale ca de exemplu, codul civil sau codul familiei sau alte proceduri civile.

Tara	Principala legislatia in vigoare
Spania	Codul Civil (articolele 9.4-9.5,19, 108, 160, 173bis si art.175-180- cuprind dispozitii de drept comun referitoare la adoptii)

¹ Listarea tarilor s-a facut in ordinea cronologica semnarii si ratificarii Conventiei de la Haga

	<p>Legea organica privind adoptiile 21/1987 din 11 noiembrie 1987 amendand cateva articole ale Codului Civil si Procedura civila</p> <p>Legea nr.1/1994</p> <p>Legea pentru protectia minorului nr. 1/1996 partial amendand Codul Civil si Procedura civila;</p> <p>Legea nr.1/2000 de Procedura civila</p> <p>Conventia de la Haga privind protectia copiilor si cooperare in domeniul adoptiei internationale ratificata la data de 1 noiembrie 1995.</p> <p>Legile privind protectia copilului ale comunitatilor autonome</p>
Finlanda	<p>Legea privind adoptiile 153/1985</p> <p>Decretul 508/1997 privind consilierea in adoptii</p> <p>Decretul 509/1997 al Consiliului Finlandez pentru Adoptii Internationale</p> <p>Conventia de la Haga asupra protectiei copiilor si cooperarii in materia adoptiei internationale ratificata la data de 1 iulie 1997.</p>
Franta	<p>Legea privind accesul la informatii 22 ianuarie 2002.</p> <p>Legea privind reforma adoptiile din 4 iulie 2005</p> <p>Cod de actiune sociala si pentru familii –cap.V adoptia 2005</p> <p>Conventia de la Haga asupra protectiei copiilor si cooperarii in materia adoptiei internationale ratificata la data de 1 octombrie 1998.</p>
Portugalia	<p>Codul civil (art. 1973-2002);</p> <p>Legea 314/78,</p> <p>Legea nr. 185/93;</p> <p>Rezolutia Adunarii Republicii nr. 8/2003;</p> <p>Legea nr. 31/2003 de amendare a codului civil</p> <p>Conventia de la Haga privind protectia copilului si cooperarea in materie adoptie internationala ratificata la data de 19 martie 2004.</p>
Belgia	<p>Legea nr. 27 April 1987</p> <p>Decretul din 4 Martie 1991</p> <p>Decretul din 14 Iulie 1992</p> <p>Decretul din 11 Iunie 1999</p> <p>Legea 24 April 2003</p> <p>Decretul din 31 Martie 2004</p> <p>Conventia de la Haga in privinta protectiei copiilor si cooperare in materie de adoptie internationala – ratificata la data de 26 mai 2005.</p>
Grecia	<p>Legea privind adoptiile 2447/1996</p> <p>Cu Romania – acord bi-lateral in domeniul adoptiilor semnat in 1998</p>

O diferenta sesizata este data de abordarea legata de adoptia internationala. Desi toate tarile, in general privesc adoptia internationala fie ca adoptia unui copil,

cetatean al tarii respective de catre o familie adoptatoare, cetateni ai altei tari sau adoptia unui copil, cetatean al unei tari straine de catre o familie adoptatoare a tarii respective, totusi prin mentiunile facute in lege se poate intelege ca in unele tari (de exemplu, Spania, Franta, Belgia) este mai frecventa adoptia copiilor straini de catre familii ale acestor tari, in timp ce in alte tari adoptia internationala este mai mult privita ca adoptia copiilor tarii respective de catre cetateni ai altor tari, sau adoptia internationala este privita in mod egal in ambele feluri (Grecia, Finlanda). Acest lucru ne-a indreptatit ca in fisa fiecarei tari sa precizam carei categorii de adoptie internationala frecvente face parte respectiva tara.

Tipul adoptiei

In ceea ce priveste tipul de adoptie, exista 2 tipuri de adoptie:

1. **adoptia partiala** sau cu efecte restranse, care nu presupune incetarea filiatiei dintre parintii biologici si copil atat luand in considerare aspectul legal dar si in ceea ce priveste aspectul emotional si relational, atunci cand este posibil. In plus, si doar in anumite conditii, adoptia partiala sau restransa poate fi revocata.
2. **adoptia totala** sau deplina presupune intreruperea filiatiei dintre parintii biologici si copil si deci, copilul adoptat si familia adoptiva dobandesc toate drepturile si responsabilitatile firesti aferente relatiei dintre copil - parinte. Datorita acestor circumstante si mai ales datorita relatiilor afective si emotionale care implica construirea si stabilitatea unei noi familii, adoptia totala este considerata pe viata. Desfacerea unei adoptii totale se face extrem, extrem de rar si doar in conditii absolut exceptionale.

In functie de tipul de adoptie, tarile studiate se impart in doua categorii: a) tari in care adoptia partiala coexista cu adoptia totala. Acestea sunt: Belgia, Franta si Portugalia, si b) tari in care doar adoptia totala este permisa, acestea fiind Finlanda, Grecia si Spania.

3.2. Structuri responsabile

In toate aceste tari exista autoritati locale, mai mult sau mai putin descentralizate si autoritati centrale responsabile cu adoptia. Adoptia este finalizata de catre instantele judecatoresti in toate tarile. In ceea ce priveste implicarea organizatiilor sau a persoanelor private in procesul adoptie, si in special al celei internationale, putem observa din fisele de tara ca exista diferente. In plus, Franta mentioneaza implicarea asociatiilor de parinti in special in perioada post -adoptie.

3.3. Conditii pentru copil

O conditie obligatorie pentru adoptie, in toate tarile studiate, este ca, sau copilul sa fie intr-o situatie declarata de abandon sau parintele/reprezentantul legal sa isi dea consimtantul liber si neconstrans.

Parintele natural poate consimtii la adoptia copilului nou-nascut dar nu mai devreme de o anumita perioada de timp, considerata necesara si obligatorie

pentru femeia care a nascut sa fie in deplinatatea facultatilor mintale si emotionale la luarea unei asemenea decizii. Perioada difera de la tara la tara, astfel este stabilita la o luna in Spania, doua (2) luni in Finlanda si trei (3) luni in Grecia.

In cazul copiilor de alte varste, consimtamantul parintelui sau parintilor naturali se poate da doar dupa o informare si consiliere in ceea ce priveste efectul si consecintele semnarii unui asemenea consimtamant. Consilierea parintilor in vederea explicarii si intelegerii efectului consimtamantului si a adoptiei este obligatorie in Belgia, Finlanda, Franta, Portugalia. De asemenea, legislatia catorva tari precizeaza consimtamantul tutorelui legal (Franta), al consiliului de familie (Franta) sau a familiei adoptatoare anterioare (Belgia). In anumite tari (Belgia, Franta, Finlanda) exista chiar proceduri de autentificare si recunoastere a consilierii si valabilitatii ei prin eliberarea unui certificat cu valabilitate limitata, unul sau maximum doi ani sau a unui raport. In cazul legislatiei din Belgia, este precizat ca in consimtamant sa fie clar explicat tipul de adoptie pentru care se da acest consimtamant (adoptia totala sau partiala).

Revocarea consimtamantului este posibila pana la o perioada clar stabilita de timp exemplul in Franta pana la doua (2) luni, iar Belgia pana la sase (6) luni, sau pana la depunerea actelor de adoptie, dupa care revocarea este practic imposibila.

Abandonul unui copil este declarat cand parintii naturali nu sunt cunoscuti, sunt declarati disparuti sau decedati (inclusiv parintii adoptivi), sau cand copilul a fost supus abuzului sau neglijarii de catre propria familie si parintii naturali sunt decazuti din drepturile parintesti. Abandonul este declarat de catre serviciile specializate publice sau private, cu decizia finala a instantei de judecata.

Varsta pana la care un copil poate fi adoptat difera de la tara la tara. Cea mai mica varsta pana la care un copil poate fi adoptat se intalneste in Portugalia (15 ani). In toate celelalte tari prezentate in prezentul document, varsta pana la care poate fi adoptat un copil este de 18 ani. Exceptii legate de varsta copilului la adoptie este posibila si este mentionata in legislatiile catorva tari, in cazuri exceptionale si solid argumentate. Adoptia unui adult este mentionata in cazul a patru (3) tari: Finlanda, Spania si Franta, cand anumite conditii legate de faptul ca persoana a fost in grija familiei adoptatoare inca din varsta cand era minor/a sunt prezentate.

Cresterea fratilor in aceasi familie este aplicata atat in cazul adoptiilor nationale cat si internationale chiar daca in majoritatea tarilor prezentate in acest studiu nu apare explicit acest lucru in legislatia specifica de drept comun. In practica insa este des intalnita dar decizia este lasat la libera judecata a persoanelor responsabile in acest sens, legat de cat de realist acest subiect este si cat de relevant poate fi pentru copii si este reglementat in Codul Familiei in majoritatea tarilor.

Varsta la care copilul isi da consimtamantul este de 12 ani in majoritatea tarilor prezentate (Grecia, Spania, Finlanda, si Belgia), exceptie facand Franta, unde varsta la care un copil poate sa isi dea consimtamantul este de 13 ani. Legislatia specifica a doua tari (Spania si Finlanda) precizeaza clar ca daca copilul arata discernamant si maturitate fiind totusi mai mic de 12 ani, varsta stabilita pentru consimtamant, acesta poate fi audiat si opinia lui poate fi luata in considerare.

3.4. Conditii pentru adoptatori

Fiecare tara are stabilite criteriile specifice pentru persoanele sau cuplurile care pot adopte si care ar putea deveni parinti potriviti copiilor cu plan de viitor adoptia. In toate tarile aflate in studiu pot adopta atat persoane singure cat si cupluri heterosexuale. In toate tarile legislatia precizeaza ca este interzisa adoptia simultana a unui copil de catre doua persoane necasatorite.

Varsta minima la care poate o persoana sau familie adopta variaza de la tara la tara, cea mai mica varsta inregistrata fiind 25 ani in urmatoarele tari: Finlanda, Portugalia, Belgia, Spania; in Franta varsta este de 28 ani iar in Grecia 30 ani. Singura tara care trateaza diferentiat persoanele singure de cuplurile casatorite in ceea ce priveste varsta minima este Portugalia. In cazul cuplurilor varsta minima pentru adoptie este de 25 ani iar in cazul persoanelor singure aceasta este de 30 ani.

Varsta maxima nu este precizata specific in toate legislatiile dar, in anumite tari aceasta fie se poate subintelege din diferenta de varsta impusa intre adoptat si adoptator, fie este lasata la decizia judecatorului luand in considerare alte elemente relevante in acest sens. Belgia precizeaza ca varsta maxima sa fie 46 ani, iar Portugalia si Grecia 60 ani.

Diferenta de varsta intre adoptat si adoptator variaza de la minim 14 ani (in tari ca Spania), la 15 ani (Franta si Belgia), la 18 ani Grecia si maxim 50 ani in Grecia.

Exceptii legate atat de varsta adoptatorului, cat si de diferenta de varsta intre adoptat si adoptator se pot face in situatii in care este vorba de adoptia unui copil de catre sotul/sotia parintelui biologic sau cand este vorba de adoptia unui copil cu handicap (lucru clar precizat in legislatia din Belgia).

Doar 2 tari pun conditii specifice pentru a adopta, in ceea ce priveste durata casatoriei: minim 2 ani in Franta si 4 ani in Portugalia, fara ca in aceasta perioada cuplul sa fi trait separat.

Intrucat se discuta din ce in ce mai mult despre adoptia de catre persoane homosexuale, anumite tari au analizat acest lucru si exista prevederi legislative exprese in acest sens. Astfel, in anumite tari ca Franta si Portugalia este clar precizat ca o persoana homosexuala nu poate adopta. In alte tari, legislatia nu prezinta specific acest lucru, si drept urmare o persoana singura (in acest caz, homosexual) poate aplica sub aceasta categorie larga (Belgia, Finlanda, Grecia). Din practica insa, se stie ca pot intampina greutati in identificarea suportului legislativ in adoptie (Belgia). Spania este tara unde adoptia de catre homosexuali este acceptata. In cazul Portugaliei si Frantei acest lucru este interzis.

In general, decizia daca o familie este potrivita sa adopte sau nu se face luand in considerare toate elementele legate de sanatate, starea materiala si sociala, garantiile morale, principii si valori in viata. Sunt tari in care, desi persoane singure pot adopta, sunt totusi preferate cupluri (Grecia) sau in alte cazuri, existenta deja a unui copil in familie ar putea sa fie considerat ca element nefavorabil pentru

adoptie (Finlanda), cu toate ca experienta de parinte ar putea sa fie considerata ca un avantaj. Categorical, particularitatile si detaliile fiecarui caz face ca greaua decizie de aprobare a unei persoane sau familii sa cada in sarcina profesionistilor care iau in considerare o multitudine de elemente.

3.5. Etape

3.5.1. Evaluare/atestare adoptatori

Inainte de inceperea oricarei proceduri de evaluare si atestare a viitorilor adoptatori, in vederea informarii corecte asupra procesului de adoptie, a implicatiilor legale si a conditiilor necesare, exista, in toate tarile cuprinse in aceasta analiza, servicii de informare si instruire a potentialilor parinti adoptatori.

In majoritatea cazurilor serviciile sunt oferite de catre serviciile publice, in altele exista organisme private autorizate sau asociatii de parinti autorizate sa ofere suport aplicantilor atat in ceea ce priveste adoptia nationala, cat si cea internationala.

In Spania, Grecia, Belgia si Portugalia serviciile publice sunt, in principal, responsabile de informarea si instruirea potentialilor adoptatori. Finlanda permite si organizatiilor private atestate consilierea in vederea adoptiei. In cazul adoptiei internationale, in Franta si Portugalia pot fi autorizate organizatii private care sa ofere informatii si suport aplicantilor pentru acest proces.

Obtinerea, in Finlanda, a unui certificat care sa ateste ca parintii adoptivi implicati in adoptia nationala sau internationala au beneficiat de consiliere in vederea adoptiei este obligatorie, iar valabilitatea lui este de un (1) an. In Belgia, potentialii parinti adoptatori trebuie sa participe la cursuri de informare si pregatire in vederea adoptiei, in urma carora li se elibereaza de catre Autoritatea Centrala Comunitara un certificat cu valabilitate de un (1) an. Certificatul este obligatoriu pentru inceperea procesului de adoptie.

In acest fel pregatirea candidatiilor la adoptie intr-un sistem organizat devine treptat necesara si obligatorie, fapt constatat la nivelul fiecareia dintre tarile studiate.

In ceea ce priveste demersurile propriu-zise de evaluare si atestare a potentialilor adoptatori, derularea lor reprezinta practic declansarea procedurii de adoptie.

Diferita de la tara la tara, evaluarea are in esenta aceeasi finalitate: culegerea informatiilor psiho-socio-medicale privind solicitantii, a datelor si informatiilor privind locul si felul in care aplicantii traiesc, caracteristicile lor personale, motivatia de a adopta, relatia de cuplu, experienta parentala si asteptarile in legatura cu viitorul copil etc. Evaluarea este necesara atat pentru a recomanda sau nu aprobarea persoanei sau familiei ca familie adoptiva, cat si, in cazul in care vor fi atestati, de a cunoaste mai bine particularitatile lor legate de adaptarea si cresterea unui copil, corelate cu caracteristicile copilului carora ei vor trebui sa le raspunda.

Procedura de evaluare a potentialilor adoptatori este initiata, in cazul fiecarei tari cuprinse in studiu, ca urmare a depunerii unei cereri la serviciile publice specializate. Cererea poate sau nu sa fie insotita de un dosar complet.

Astfel, in Portugalia cererea este insotita de copii ale actelor de identitate, o fotografie tip pasaport, copii legalizate ale certificatelor de nastere si de casatorie, cazier, copii ale ultimei declaratii de venit sau a ultimei declaratii financiare depuse, certificat medical obtinut in vederea adoptiei, un chestionar individual utilizat special in acest sens.

In Grecia un dosar complet este cerut abia in faza finalizarii adoptiei, cand instanta judecatoreasca poate cere serviciilor sociale si parintilor adoptivi informatii si documente privind starea de sanatate generala si separat certificate de sanatate mintala, veniturile, caracterizari, copii legalizate ale certificatelor de nastere, casatorie si botez, adeverinte privind situatia financiara, 2 scrisori de recomandare din partea unor prieteni, organizatii sau a parohiei de care apartin, cazier judiciar, ancheta sociala realizata de serviciile sociale privind conditiile de viata ale parintilor adoptivi.

In restul tarilor analizate cererile de demarare a procesului de adoptie sunt treptat completate cu documente anexe, pe parcursul derularii etapelor care trebuie parcurse.

Procedura de evaluare incepe in momentul in care cererea a fost depusa de persoanele sau familiile care doresc sa adopte. Evaluarea potentialilor adoptatori, a carei responsabilitate este de cele mai multe ori in sarcina serviciilor publice catre care a fost adresata cererea, consta in fapt in realizarea unei anchete sociale si a unei evaluari psihologice, echipa de evaluare fiind de obicei formata din asistent social si psiholog. In urma evaluarii, echipa elaboreaza raportul psiho-social.

Etapa urmatoare redactarii raportului psiho-social si traseul acestuia sunt diferite de la tara la tara. In Franta, acesta va fi examinat de Directorul Directiei de Solidaritate si Actiune Sociala, care va lua decizia finala. In cazul in care decizia este pozitiva, parintii adoptatori primesc un atestat care este valabil cinci (5) ani si care precizeaza inclusiv numarul copiilor care urmeaza sa fie adoptati. In Spania, raportul psiho-social este analizat de Comisia Regionala de Protectia Minorilor. In cazul in care rezolutia evaluarii este pozitiva, persoana sau familia este declarata apta pentru adoptie si este inscrisa in Registrul Adoptatorilor. Timpul maxim pana la care cererea trebuie sa fie solutionata este de 12 luni de la data depunerii cererii. Nu se iau in calcul cazurile in care intarzierea se produce din cauza unui dosar incomplet din motive legate de aplicanti, fapt care pana la urma poate avea chiar un impact negativ asupra cererii de adoptabilitate. In cazul adoptiei internationale, dosarul va fi trimis institutiilor de resort ale tarii de origine a copilului. Acestea vor studia solicitarea de adoptie si vor desemna copilul care urmeaza sa fie adoptat si transmit dosarul instantei juridice competente care va decide in ceea ce priveste adoptia in tara de origine a copilului.

In Finlanda, in cazul unei adoptii internationale, persoana sau familia adoptatoare trebuie sa obtina autorizarea de a adopta de la Consiliul Finlandez al Adoptiei

(autoritatea centrala pentru adoptii internationale si de cooperare cu alte state in materie de adoptie), institutie subordonata Ministerului Sanatatii si Bunastarii. Autorizatia este valabila doi (2) ani, dar poate fi prelungita pentru inca doi (2) daca conditiile o impun. Autorizatia se suspenda in momentul in care este plasat un copil in familie.

In Portugalia, raportul psiho-social se elaboreaza in urma efectuarii a trei (3) interviuri dintre care unul obligatoriu la domiciliul persoanei sau familiei care doreste sa adopte. Perioada derularii evaluarii nu trebuie sa depaseasca sase (6) luni de la momentul depunerii cererii. La finalul evaluarii, dosarul se supune aprobarii conducerii serviciului social, iar in cazul in care rezolutia este favorabila, familia adoptatoare este inscrisa pe o lista de asteptare in vederea referirii unui copil, copil pentru care s-a stabilit ca nu este posibila reintegrarea in familia biologica si al carui plan este adoptia.

In Belgia, pregatirea si evaluarea viitorilor adoptatori dureaza intre 8-24 luni, iar evaluarea propriu-zisa a dosarului se realizeaza de catre Tribunalul pentru Tineret, care elibereaza un Certificat pentru adoptie.

Grecia ofera o situatie oarecum particulara deoarece in general parintii adoptivi contacteaza serviciile publice cand copilul a fost deja plasat in familie, pentru a evalua adaptarea copilului in noul mediu. Daca se constata ca familia adoptiva nu ofera mediul favorabil cresterii copilului, este necesar, in interesul superior al copilului, scoaterea lui din familie, actiune care se realizeaza extrem de dificil datorita implicarii emotionale si a legaturilor deja create intre copil si familie. Situatia este cu atat mai complicata cu cat majoritatea adoptiilor in Grecia sunt facute prin intermediul persoanelor private.

3.5.2. Potrivire si plasament pre-adoptiv

Procedura de potrivire reprezinta punerea in corespondenta a caracteristicilor copilului si a familiei care ofera climatul familial considerat cel mai potrivit pentru acel copil, si este primul pas in realizarea plasamentului pre-adoptiv (plasamentul in vederea adoptiei) care pregateste integrarea copilului in familia respectiva. Ambele proceduri sunt mentionate ca obligatorii in legislatiile a 5 din cele 6 state studiate, exceptia fiind reprezentata de Grecia.

In Belgia procedura de potrivire poate incepe la minimum 3 luni de la eliberarea certificatului de adoptie de catre judecatorul de tineret.

Legislatia franceza prevede ca alegerea celei mai potrivite persoane sau familii adoptive pentru un copil, in situatia in care acest copil se afla in grija serviciului social sau al unui organism privat autorizat, se face de catre tutorele legal cu acordul consiliului de familie pentru copiii aflati in grija statului (Pupilles de l'Etat) sau de catre consiliul de familie de tutela organizat la initiativa organismului autorizat. Alegerea se face in functie de istoricul copilului, dar si de caracteristicile si durata atestatului persoanei sau familiei adoptatoare.

Plasamentul in vederea adoptiei se realizeaza prin incredintarea efectiva la viitorii adoptatori a copilului (aflat in grija statului sau a unui copil declarat judecatoreste abandonat) pentru care consimtamantul la adoptie este valabil si definitiv. In cazul copilului nascut din parinti necunoscuti, incredintarea in vederea adoptiei se poate dispune dupa numai doua (2) luni de la data plasamentului la familia respectiva. Daca din anumite motive plasamentul in vederea adoptiei inceteaza sau tribunalul nu a incuviintat adoptia, efectele acestui plasament sunt anulate retroactiv. Daca adoptatorul moare dupa ce a solicitat plasamentul in vederea adoptiei, sotul supravietuitor sau unul dintre descendentii sai pot continua adoptia.

In Grecia, procesul de potrivire, ca demers legislativ, este destul de putin conturat, majoritatea adoptiilor in Grecia fiind intermediare de persoane private, controlul serviciilor publice specializate exercitandu-se abia in momentul in care persoana sau familia adoptatoare solicita finalizarea legala a adoptiei.

In Portugalia in procesul de potrivire se tine cont si de profilul si caracteristicile viitorului copil adoptiv, mentionate de catre familia adoptatoare ca acceptabile. In situatia in care raspunsul conducerii serviciului social este negativ, candidatii pot contesta decizia. De indata ce s-a facut potrivirea unui copil eligibil pentru adoptie cu o persoana sau familie adoptatoare, iar aceasta si-a dat acceptul in vederea adoptarii respectivului copil, se va incepe pregatirea integrarii copilului in familia adoptiva. Pregatirea va dura atat timp cat este necesar integrarii copilului deci, perioada variaza de la caz la caz, fara a exista o limita maxima de timp. Durata plasamentului se considera de la momentul plasarii efective a copilului in familia adoptiva si va dura pana la maximum 6 luni, dupa cum prevede legea. In momentul in care profesionistii considera ca sunt indeplinite conditiile legale si cand, in urma evaluarii, se constata ca adaptarea copilului in noua familie este completa, va fi elaborat raportul final in baza caruia familia adoptiva poate cere Tribunalului pentru Familie si Minori, finalizarea adoptiei.

In Spania, identificarea celei mai potrivite familii pentru copilul eligibil pentru adoptie incepe cu selectarea persoanelor sau familiilor inscrise la acea data in Registrul Adoptatorilor, tinand cont si de ordinea in care persoanele sau familiile adoptive sunt inscrise. Serviciul Public pentru Minori elaboreaza un raport (propunere cu cel putin 3 persoane sau familii adoptatoare) luand in calcul caracteristicile si nevoile unui copil anume, dar si dorinta familiei. Perioada de asteptare pana la momentul referirii unui copil depinde in mare masura de disponibilitatea si flexibilitatea familiei adoptive fata de caracteristicile specifice ale unui copil, de maturitatea persoanei sau familiei in cea ce priveste decizia de a adopta, de buna intelegere a istoriei si a nevoilor unui copil, precum si de capacitatea de a raspunde acestor nevoi. Selectia familiei potrivite este facuta de catre Secretariatul Sectorial al Actiunilor Sociale, Copiilor si Familiei prin Serviciile de Protectia Minorilor, iar decizia de eligibilitate va fi facuta de catre Comisia Regionala de Protectia Minorilor.

Legea spaniola prevede ca sunt selectate persoanele sau familiile in care diferenta varstelor dintre copil si persoana sau familia adoptiva sa nu fie mai mare de 40 ani (desi rar, se pot face exceptii). Cuplurile casatorite si stabile vor avea prioritate in fata familiilor monoparentale. De asemenea, decizia in selectia adoptatorului tine cont si de zona de rezidenta (sa nu prezinte un risc sau dificultati in vederea

integrării și dezvoltării copilului în familia adoptivă; familiile care sunt în aria de acțiune a serviciului vor avea prioritate față de familiile adoptive din alte regiuni; dacă zona de reședință este apropiată sau aceeași cu cea a familiei biologice) sau de existența unui alt copil în familie anterior plasării copilului adoptat.

Comisia Regională pentru Protecția Minorului va examina propunerile făcute de către echipa de selecție și va decide care este familia potrivită. Legea pentru protecția minorului prevede plasamentul ca măsură pre-adoptivă. Acest lucru permite minorului să crească într-o familie și să aibă șansa să revină la familia naturală dacă situația o cere. Plasamentul în vederea adopției permite copilului să petreacă un timp în familia adoptivă și să se adapteze noului mediu, înainte de adopția finală.

3.5.3. Incuviințarea adopției

Incuvuiințarea adopției reprezintă etapa finală a procesului de adopție. Ea se decide doar în interesul superior al copilului și este momentul din care copilul adoptat dobândește aceleași drepturi ca și ceilalți urmași ai adoptatorului, copilul adoptiv și familia adoptivă având drepturile și obligațiile legale rezultate din statutul de drept în familie.

În funcție de tipul de adopție, țările studiate se împart în două categorii: a) țări în care adopția parțială coexistă cu adopția totală (Belgia, Franța și Portugalia) și b) țări în care doar adopția totală este permisă (Finlanda, Grecia și Spania).

În Finlanda, în cazul adopției naționale, instanța de la domiciliul aplicanților va colecta și examina toate documentele necesare și dacă este necesar va consulta partile sau alte persoane pentru decizia finală. În cazul adopției internaționale, în plus părinții adoptivi trebuie ca o condiție obligatorie să obțină autorizația de a adopta de la Consiliul Finlandez al Adopțiilor (autoritatea centrală pentru adopții internaționale). Adopția este validată prin hotărâre judecătorească. Efectele incuviințării adopției în Finlanda sunt de rupere a legăturilor dintre copil și familia lui biologică, părintele/ii biologici pierzându-și orice drept și obligație față de copiii dați spre adopție, iar în cazul în care existau obligații materiale și financiare hotărâte prin instanță (ex. pensie alimentară), acestea devin nule în urma adopției.

În Grecia, finalizarea adopției este realizată de către instanța judecătorească cu ajutorul unui avocat care pregătește dosarul, doar în situația în care serviciile sociale locale consideră, pe de o parte bine realizată adaptarea copilului plasat în familie, iar pe de altă parte se dovedește că familia poate să îi ofere toate condițiile necesare dezvoltării armonioase. Copiii biologici ai părinților adoptivi sunt audiți de către instanță și încurajați să își exprime opinia și sentimentele cu privire la adopție. În urma finalizării adopției, copilul adoptat primește aceleași drepturi de care se bucură un copil biologic. Părinții adoptivi pot cere după finalizarea adopției schimbarea numelui copilului adoptat, iar în cazul în care copilul adoptat a împlinit 12 ani, audierea lui în acest sens este obligatorie.

În Spania, se depune un raport la Comisia Regională pentru Protecția Minorului în care sunt evidențiate rezultatele evaluării adaptării copilului și se recomandă sau nu finalizarea adopției. După examinarea raportului și a dosarului, Comisia va

decide si va formula catre tribunal propunerea de a finaliza adoptia prin care copilul primeste drepturile si indatoriile egale cu cele ale unui copil biologic. Avizul prealabil al Serviciul Public pentru Protectia Minorului nu mai este necesar daca adoptia se realizeaza in urmatoarele conditii: adoptatul este orfan si ruda de gradul III cu adoptatorul, adoptatul este copilul unuia dintre sotii, adoptatul urmeaza sa depaseasca limita de varsta admisa de lege pentru adoptie sau plasamentul in vederea adoptiei a durat mai mult de un an.

In cazul adoptiei internationale, pentru a produce efecte juridice in Spania, rezolutia de adoptie adoptata in tara de origine a copilului trebuie inregistrata in Registrul civil de la Consulatul Spaniei in tara de origine a copilului sau in Registrul Civil de la Madrid. In cazul in care adoptia se realizeaza intre tari care sunt semnatare ale Conventiei de la Haga, procedura urmata este cea impusa de aceasta conventie.

In Franta, adoptia se incuviinteaza de catre Tribunalul Suprem, prin hotarare judecatoreasca, la cererea persoanei sau familiei adoptatoare. Durata incuviintarii adoptiei se poate intinde pana la maximum 6 luni, timp in care tribunalul verifica daca sunt indeplinite toate conditiile legale, daca adoptia se face in interesul superior al copilului si daca ea nu va produce modificari negative in viata de familie atunci cand adoptatorul are descendenti. In Franta, cand vorbim de adoptie, se intelege fie *adoptia totala*, prin care se rup legaturile dintre copil si familia lui biologica, iar copilul adoptat are aceleasi drepturi ca si ceilalti urmasi ai adoptatorului, fie *adoptia partiala*, cand se pastreaza legatura cu familia biologica nu numai in ceea ce priveste partea legala, dar si in ceea ce priveste relatiile de familie si emotionale.

Institutiile abilitate in Portugalia pentru implicare in finalizarea adoptiilor (in jur de 4 la numar), au sarcina de a asigura asistenta necesara pregatirii cererii si dosarului de adoptie, ca si indeplinirea tuturor cerintelor legale necesare finalizarii adoptiei. Institutiile deservesc zone teritoriale clar delimitate, iar familiile adoptive se pot adresa acelei institutii la care sunt arondati in functie de domiciliul de resedinta. Tribunalul pentru Familie si Minori va examina cererea si dosarul si va lua decizia finalizarii adoptiei. Si in Portugalia coexistea cele doua tipuri de adoptii. In *adoptia partiala*, copilul adoptat nu-si pierde total relatia cu familia de origine atat din punct de vedere legal, dar si emotional, insa unele limitari si restrictii pot fi clar stabilite de Tribunalul pentru Familie si Minori. In *adoptia totala*, legaturile cu familia biologica se rup, iar relatiile de familie intre copilul adoptat si familia adoptatoare sunt complete si totale, copilul adoptat avand aceleasi drepturi si responsabilitati ca si cele ale unui copil biologic

3.5.4. Revocarea adoptiei

Deoarece **revocarea adoptiei** este in legatura directa cu tipul de adoptie existent, putem evidenta ca in tari ca Belgia si Franta, revocarea adoptiei este mentionata si permisa, referire facandu-se doar la adoptia simpla. Legislatia portugheza, desi recunoaste adoptia simpla (partiala), si prin definitie aceasta este temporara, precizeaza ca adoptia partiala nu poate fi revocata. Pentru restul tarilor (Finlanda, Grecia si Spania), intrucat este vorba doar de adoptia totala, revocarea nu este permisa.

Tara	Tip adoptie	Revocare
Spania	adoptie totala	nu
Finlanda	adoptie totala	nu
Franta	adoptie partiala	da
	adoptie totala	nu
Portugalia	adoptia partiala	nu
	adoptia totala	nu
Belgia	adoptia partiala	da
	adoptia totala	nu
Grecia	adoptia totala	nu

Sunt foarte rare cazurile in care se desface adoptia din punct de vedere legal in Belgia, in situatia in care au loc dificultati de adaptare, in general datorate perioadei de adolescenta, are loc o separare temporara. Serviciile sociale de protectia copilului intervin la fel cum se intervine in orice situatie in care se considera ca un copil este in "dificultate", fara a conta daca copilul este adoptat sau nu. Se incearca reconcilierea si doar daca aceasta esueaza se ajunge pe cai legale la revocarea adoptiei partiale.

In Franta, revocarea adoptiei poate fi determinata doar de cauze foarte grave. Revocarea poate fi facuta la cererea adoptatului, in situatia in care are peste 15 ani sau a persoanei sau familiei adoptive. Daca copilul adoptat este mai mic de 15 ani, cererea de revocare poate fi facuta fie de catre familia biologica, sau in lipsa lor, sau de un alt membru al familiei largite, atunci cand sunt motive intemeiate. Odata revocarea acceptata de catre tribunal, efectele adoptiei inceteaza.

In Finlanda, nu este acceptata revocarea adoptiei. Sunt totusi facute mentiuni despre revocare in ceea ce priveste adoptia internationala (153/1985 - sect. 37 - 43). Revocarea unei adoptii incheiata in alt stat poate sa fie recunoscuta in Finlanda numai daca la momentul revocarii, copilul adoptat si parintii adoptivi domiciliu sau erau cetateni ai statului respectiv. De asemenea, revocarea facuta in alt stat trebuie obligatoriu validata in Finlanda. Revocarea este facuta de catre Curtea de Apel Helsinki, care poate insa si sa refuze revocarea adoptiei daca aceasta contravine politicilor publice finlandeze.

In Grecia, o adoptie poate fi anulata daca instanta sau autoritatile elene constata fraude, coercitii sau ilegalitati. Revocarea adoptiei poate fi ceruta fie de copilul adoptat daca a implinit varsta de 12 ani, fie de persoana sau familia adoptiva. Cand adoptia, in care nu este implicat un parinte biologic, este desfacuta, custodia copilului minor revine statului, prin Institutia Publica de Protectie Rezidentiala. Desi nu sunt precizate serviciile alternative, copilul si/sau familia adoptiva poate

beneficia de orice serviciu existent oferit de catre serviciile publice in functie de zona unde locuieste si tinand cont de aria de dezvoltare, varsta si situatie in care se gaseste copilul si familia adoptiva.

In Portugalia, desi exista diferente clare privind efectele legale ale adoptiei partiale si totale, este practic imposibila revocarea adoptiei, fie ea si simpla.

Revocarea adoptiei in Spania nu este posibila. Cu toate acestea, in situatia adoptiilor internationale, in cazul in care se constata necesitatea intreruperii plasamentului copilului la familia adoptiva, autoritatea centrala spaniola va autoriza autoritatea locala pentru protectia minorului in vederea asigurarii unei masuri de protectie adecvate. In acest sens, institutia centrala similara din tara de origine a copilului va fi informata si masura va fi luata cu aprobarea acesteia.

3.6. Servicii post-adoptie

Serviciile post-adoptie sunt definite ca fiind serviciile oferite dupa finalizarea adoptiei, atat de catre profesionisti ai autoritatilor publice, cat si ai organizatiilor private. Toate tarile aflate in studiu, cu exceptia Portugaliei, au prevazute in lege servicii post-adoptie, desi in unele tari aceste servicii nu sunt servicii de sine statatoare, ci sunt parte din variatele servicii oferite de institutiile implicate in adoptie sau in protectia copilului, in general. In Belgia si Grecia serviciile sunt oferite de catre autoritatile publice, iar in Finlanda, Spania si Franta atat de autoritati publice, cat si de organizatii private, fara a exista diferente semnificative in ceea ce priveste adoptia nationala si internationala.

In tari ca Grecia si Portugalia serviciile post-adoptie sunt oferite ocazional, deseori la cerere, iar tribunalul decide cine si cum va oferi aceste servicii. Motivatia rezida pe de o parte din incercarea de sprijinire a familiei adoptive fara a-i invada viata privata, intimitatea si de a da timp relatiilor dintre parinti si copii sa se dezvolte, iar pe de alta parte oferind, cand situatia o impune, servicii profesionale care sa se adreseze nevoilor si dificultatilor intampinate de acestia. Durata serviciilor post-adoptie este precizata doar in cazul a 3 tari: Grecia - unde copii sunt monitorizati timp de 2 ani de la data adoptiei (in cazul adoptiei internationale), Franta - serviciile post-adoptie au o durata de la 6 luni (specific pentru adoptia nationala) pana la o perioada neprecizata concret, necesara finalizarii sentintei de adoptie in cazul adoptiilor internationale. In celelalte tari, serviciile post-adoptie sunt flexibile pentru adoptia nationala, iar in ceea ce priveste adoptia internationala, tara de origine a copilului poate cere rapoarte post-adoptie pe o durata determinata si care va fi aplicata in tara de adoptie.

In Belgia, urmarirea situatiei copilului adoptat se intinde pe mai multi ani (fara a fi precizata o durata limita) si este asigurata de organisme de adoptie.

In Grecia, responsabil pentru oferirea acestor servicii este sistemul public, prin departamentul de servicii sociale din cadrul fiecarei prefecturi de la nivelul judetului dar si institutiile rezidentiale publice pentru protectia copilului.

In Spania, odata cu pronuntarea adoptiei, doar anumite regiuni autonome ofera servicii post-adoptie. In ceea ce priveste adoptiile internationale, decretele autonome (art.17) prevad ca printre alte responsabilitati ale organizatiilor private autorizate sa existe si aceea de a sprijini adaptarea copilului adoptat in familia adoptiva, cand tara de origine o cere.

In general, serviciile post-adoptie sunt oferite de asistenti sociali si psihologi cu experienta in domeniu si doar la nevoie de juristi, de grupuri ale familiilor adoptive, grupuri profesionale si organizatii autorizate in vederea oferirii de suport, informare si consiliere.

Adoptia copiilor cu nevoi speciale

Doar Franta are o baza de date cu informatii pentru a sustine adoptia copiilor cu nevoi speciale. Au fost create servicii speciale (5, in nordul tarii) cu sprijin de la Ministerul Familiei, stabilind intre ele relatii de cooperare pentru facilitarea acestui tip de adoptii.

3.7. Accesul la origine.

Conventia de la Haga (art.7 si 8) ca si alte documente internationale care privesc drepturile omului sau ale copilului, precum si documente nationale (de exemplu, Conventia Spaniola –art.39, Cod Civil Belgian art.57-2) precizeaza clar drepturile unui copil de a primi la nastere un nume si o nationalitate, sau precizeaza dreptul de a sti si a fi ingrijit si crescut de parintii sai – ceea ce presupune faptul inclusiv in cazul adoptiei, el are dreptul de a sti cine sunt parintii sai si care ii este originea. De asemenea, Conventia de la Haga precizeaza dreptul copilului de a-si pastra identitatea, prin aceasta intelegand: nume, nationalitate si relatii de familie. In acest sens autoritatile fiecarei tari au obligatia de a avea grija ca aceste informatii sa fie pastrate si de asemenea sa creeze cadrul necesar accesului la ele.

Originea si accesul la informatii legate de originea oricarei persoane sunt subiecte extrem de actuale, fiind larg dezbatus de profesionistii in domeniu din majoritatea tarilor europene, unele dintre ele incepand chiar sa pregateasca personal specializat in acest sens (Franta).

In acest context putem mentiona ca in toate tarile studiate accesul la informatii legate de originea copilului adoptat este reglementat legal. In Belgia de exemplu, familia adoptiva si familia biologica sunt implicate practic atat in construirea dosarului, cat si de-a lungul intregului proces de adoptie. Procedul, bine incadrat juridic, beneficiaza de transparenta informatiilor. Dupa finalizarea adoptiei, dosarele se pastreaza timp de 50 ani la organizatia care a instrumentat cazul, iar dupa aceasta perioada sunt depuse in arhiva statului.

Datorita naturii relativ sensibile a procesului de adoptie, in Portugalia accesul la orice informatie legata de acest subiect este limitata si este realizata doar in termenii stabiliti de Tribunalul pentru Familie si Minori. In legislatia portugheza nu se precizeaza care este institutia responsabila pentru oferirea de suport persoanei sau persoanelor care doresc sa afle informatii despre originea lor. Documentele

cuprinse in dosarul de adoptie fac parte din documentele integrate sistemului judiciar si ca urmare au durata nelimitata de pastrare.

In Finlanda, accesul la informatii privind originea biologica este clar stipulat in lege, care insa face precizarea ca daca prin accesul la informatii se pune in pericol sanatatea sau bunastarea unei persoane, accesul poate fi interzis. Autoritatile locale si/sau asociatiile atestate trebuie sa pastreze dosarele legate de consilierea in vederea adoptiei incluzand informatii legate de copil, familia biologica si familia adoptiva pentru o perioada de 100 de ani. In tot acest timp, secretul documentelor primite precum si confidentialitatea informatiilor administrate de catre personalul implicat in adoptie este guvernat de catre legislatia in vigoare privind secretul documentelor si a confidentialitatii informatiilor in materie de servicii sociale.

In Franta, orice persoana care a beneficiat de servicii sau asistenta din partea Serviciului pentru Copil are dreptul sa obtina informatii legate de originea sa. Se acorda consiliere si sprijin persoanelor care doresc sa isi cunoasca dosarul si sa isi inteleaga trecutul. In ipoteza in care mama a solicitat, la momentul nasterii, pastrarea secretului asupra identitatii sale si a nasterii, aceste informatii sunt consemnate la Consiliul National pentru Acces la Datele Personale din departamentul in care este incredintat copilul, si decizia mamei este respectata. Daca copilul sau persoana adoptata sau reprezentatii sai legali depun cerere in acest sens, mama va fi contactata si se va verifica daca datele legate de identitate ei pot fi dezvaluite si cand. In situatia in care mama biologica a decedat intre timp si nu au fost facute mentiuni clare ca secretul sa fie pastrat si dupa moartea sa, Consiliul poate dezvalui identitatea mamei. Nu exista limita de timp pentru pastrarea documentelor.

In Grecia, cand copilul adoptat implineste varsta de 18 de ani poate sa ceara toate informatiile privind originea sa. Consimtamantul parintilor biologici sau adoptivi la obtinerea informatiilor nu este necesar.

In Spania, Legea Sanatatii Publice stipuleaza dreptul fiecarei persoane la intimitate si la confidentialitatea informatiilor pe perioada sederii in institutiile sanitare. In acest fel, femeia care naste se poate prevala de aceste dispozitii. Totusi, anonimatul este pastrat doar provizoriu, deoarece in momentul inregistrarii copilului la starea civila, trebuie declarat numele mamei sale. Hotararea judecatoreasca de finalizare a adoptiei precizeaza inscrierea unei mentiuni pe certificatul de nastere despre identitatea adoptatorului (adoptatorilor) si specifica schimbarile de nume survenite in urma adoptiei. Aceste informatii sunt supuse unui regim de circulatie restransa. Angajatii Starii Civile nu pot furniza nici o informatie care sa dezvaluie originea copilului adoptat sau calitatea persoanei adoptate, fara autorizatie speciala din partea judecatorului. Cu toate acestea, persoana adoptata ajunsa la majorat pot obtine aceste informatii fara o autorizatie speciala, intrucat Constitutia Spaniola, in art. 39 recunoaste indirect dreptul copilului sau persoanei adoptate de a-si cunoaste originea pe principiul liberei investigatii asupra paternitatii. In concluzie, fiecare persoana adoptata are acces liber la certificatul de nastere aflat la Registrul Civic unde adoptia este inregistrata. In cazul unui minor, el/ea trebuie sa se supuna deciziei parintilor adoptivi.

In Spania si Portugalia accesul la informatii privind originea este acordat de tribunal, in timp ce in celelalte tari accesul se poate autoriza si de catre autoritatile locale sau agentiile acreditate care au fost implicate in adoptie. In oricare din aceste situatii, profesionistii sunt obligati sa asigure consilierea necesara. Franta si Finlanda precizeaza clar ca la informatiile legate de adoptie au acces inclusiv descendentii persoanei adoptate.

Pastrarea datelor se face in general pe durata nelimitata. In Belgia si Franta se precizeaza ca actele se vor pastra pentru 50, respectiv 100 ani, in grija autoritatilor locale sau agentiilor de adoptie si dupa aceasta perioada se depun in arhiva statului.

Doar Franta si Grecia au desemnat institutii responsabile cu managementul informatiilor legate de origine - Consiliul National pentru Acces (infiintat in 2002, Franta) si Institutul Elen pentru Protectia Sociala si Solidaritate (Grecia).

3.8. Costuri

In documentele studiate s-au gasit extrem de putine date referitoare la costurile aferente adoptiei. Astfel, pentru Spania, Portugalia, Franta si Grecia studiul efectuat nu a identificat informatiile necesare.

In Belgia, costul unei adoptii este estimat a fi intre 2.500 euro pentru o adoptie nationala (reprezentand in principal costul pregatirii candidatilor si al asistentei pe durata procedurilor), pana la 12.500 Euro pentru o adoptie internationala.

Pentru Finlanda nu s-au gasit mentiuni specifice legate de costurile adoptiei nationale. In ceea ce priveste adoptia internationala, Decretul 508/1997 sectiunea 13-14 precizeaza clar si detaliat care sunt conditiile in care se exercita plata taxelor si care sunt acestea. Costurile aferente adoptiei internationale sunt reprezentate de: costul si taxele necesare achizitionarii, traducerii, legalizarii si livrarii documentelor necesare serviciilor adoptiei internationale si de aprobare a adoptiei; costul si taxele legale legate de adoptie si procesare in tara de origine a copilului; costul si taxele necesare obtinerii, traducerii, legalizarii si transportului deciziilor si hotararilor de adoptie, ca si a oricaror altor documente necesare in acest sens; costul si taxa de traducere utilizand traducatori; costul, taxa si costurile de transport a persoanei de contact a furnizorului de servicii sociale in strainatate, precum si taxele percepute de catre furnizorul de servicii sociale extern; costurile necesare ingrijirii si sustinerii copilului adoptat, si costurile necesare transportului copilului adoptat, impreuna cu persoana sau familia adoptiva sau a unei escorte din tara de origine in Finlanda sau alte cheltuieli de transport necesare.

3.9. Stimulente

Pentru Spania, Portugalia si Grecia studiul efectuat nu a identificat informatiile necesare referitoare la existenta unor stimulente din partea statului care sa favorizeze adoptiile, nationale sau internationale.

In Belgia, Casele de Compensatie pentru Alocatiile Familiale acorda o prima de adoptie de 18.331 franci belgieni pentru fiecare copil adoptat. Valoarea acestei prime corespunde alocatiei de nastere oferite pentru primul copil. In plus, angajatii statului, fie ca este vorba de functionari sau nu, pot beneficia de un concediu de primire, atunci cand adopta un copil care nu a implinit varsta de 10 ani, in functie de varsta copilului (sub/peste 3 ani). Beneficiarul isi pastreaza salariul pe toata durata concediului. Noile decrete ale Comunitatilor introduc prevederi financiare speciale, printre care posibilitatea interventiei asigurarilor sociale in suportarea partiala a costurilor de adoptie pentru familiile cu venituri limitate.

In Finlanda, datorita faptului ca exista o diferenta mare intre costurile legate de adoptia nationala comparativ cu cea internationala, statul garanteaza o contributie financiara oricarei persoane/familii care doreste sa adopte un copil strain tocmai pentru a compensa costurile ridicate din adoptia internationala. Nu am fost identificate mentiuni despre suma alocata.

In Spania, incepand cu 1992, persoanele care adopta un copil mai mic de 5 ani au posibilitatea de a beneficia, din momentul intrarii copilului in familie, de un concediu de 6-8 saptamani, in functie de varsta copilului. Atunci cand adoptia este realizata de un cuplu, doar unul dintre parintii adoptivi poate beneficia de concediu. Pe toata durata concediului, parintele beneficiaza de indemnizatiile si alocatiile legale de care beneficiaza orice persoana (in general, mama) aflata in concediu de maternitate, adica 100% din salariul de referinta.

3.10. Alte particularitati

Finlanda

Licentierea furnizorilor de servicii se face specific pentru furnizarea de servicii pentru adoptii. Licenta poate fi acordata unei confederatii ale serviciilor municipale, unor componente ale serviciilor municipalitatii sau unei asociatii inregistrata in Finlanda. Licenta se acorda pentru o perioada limitata si nu poate depasi 5 ani. Licenta este acordata de catre Ministerul Sanatatii si Bunastarii. In cazul furnizorilor de servicii in adoptia internationala ei trebuie sa obtina anterior o certificare/statement din partea Consiliului Finlandez al Adoptiilor.

Legea finlandeza precizeaza clar doar continutul dosarului care trebuie depus pentru obtinerea certificarii de la Consiliului Finlandez al Adoptiilor si care trebuie sa contina (decret 508/1997 sectiunea 15): actele legale de inregistrare a asociatiei, daca furnizorul este inregistrat ca asociatie ; organigrama care sa contina numarul de personal, educatia lor, experienta, pozitia si responsabilitatile curente in cadrul activitatilor furnizate de catre furnizor; planul anual si bugetul; daca furnizorul a mai fost implicat in adoptii internationale, copia licentei acordata

anterior; costurile estimate, fundamentate pe categoriile listate de lege (vezi anterior la costuri) necesare pentru perioada de licențiere următoare, explicând categoria și natura costului; alte documente.

Franta

Consiliul National pentru Acces la Datele Personale a fost înființat în ianuarie 2002. Consiliul are un secretariat general (juristi și psihologi) și este subordonat Ministerului Afacerilor Sociale, iar o persoană este desemnată în fiecare departament local să adune informații legate de originea copiilor.

Consiliul este obligat să adune informații legate de: identitatea femeii care a cerut ca identitatea ei să rămână secretă pe certificatul de naștere a copilului; identitatea persoanei sau a familiei a cărei identitate să rămână secretă după preluarea copilului de către serviciile sociale sau organizații autorizate în adopție (este vorba despre cazurile anterioare datei de 22 ianuarie 2002); predecesorul legal al copilului a cărei identitate nu a fost dezvăluită.

Personalul specializat al Consiliului are misiunea de a căuta mama biologică, de a o consilia și de a obține autorizarea pentru dezvăluirea identității ei, și de asemenea de a oferi sprijin și consiliere specializată tuturor părților implicate, în vederea restabilirii relațiilor dintre acestea.

Pentru cazurile de copii adoptați din alte țări, Consiliul cere Autorității Centrale Franceze și organizațiilor de adopții internaționale să culegă aceste informații de la autoritățile similare străine.

Spania

Din 2004, în Spania s-a format un grup de lucru special dedicat accesului la informațiile legate de originea copilului adoptat, care are ca scop elaborarea unei propuneri legislative și alocarea de resurse pentru implementarea sa în întreaga țară.

2 .SINTEZE PE TARI

BELGIA

SUMAR

Belgia are o legislatie privind adoptia, in care se face distinctia intre adoptia nationala si internationala. Belgia a ratificat Conventia de la Haga asupra protectiei copiilor si cooperarii in materia adoptiei internationale relativ recent (in 2005). In Belgia co-exista 2 tipuri de adoptii : adoptia simpla si adoptia totala. Adoptia simpla cand se pastreza legatura cu familia biologica nu numai in ceea ce priveste partea legala dar si in ceea ce privesc relatiile emotionale si este revocabila. Adoptia totala cand legaturile cu familia biologica se rupe, iar relatiile de familie intre copilul adoptat si familia adoptatoare sunt complete si totale. Exista posibilitatea de revocare a adoptiei. Legislatia in adoptiei nu face separatia in ceea ce priveste adoptia copiilor cu nevoi speciale. Exista stabilite indicatii clare legate de serviciile post-adoptie.

Servicile sunt oferite atat de catre autoritati publice cat si private, in baza unui protocol de cooperare.

1. Legislatia in vigoare care guverneaza adoptia nationala si internationala este:

Legea nr. 27 Aprile 1987

Decretul nr. 4 Martie 1991

Decretul nr. 14 Iulie 1992

Decretul nr. 11 Iunie 1999

Legea nr. 24 Aprile 2003

Decretul nr. 31 Martie 2004

Conventia de la Haga in privinta protectiei copiilor si cooperare in materie de adoptie internationala –ratificata la data de 26 mai 2005.

2. Structuri responsabile/ implicate

La nivel judiciar: Tribunalele pentru tineret

La nivel federal: Ministerul Asistentei pentru Tineret respectiv Ministerul Bunastarii si Sanatatii.

3. Conditii pentru declararea adoptabilitatii/ Cine poate fi adoptat?

In Belgia pot fi adoptati copii pana la varsta de 18 ani.

Elementul obligatoriu care este luat in considerare in declararea adoptabilitatii este consimtamantul la adoptie dat de familia biologica sau tutorele legal al copilului mai mic de 18 ani. Consimtamantul trebuie dat liber si doar dupa consilierea parintilor biologici sau tutorelui legal in ceea ce privesc aspectele legale si efectul pe care il produce un astfel de consimtamant. In acest sens, autoritatile implicate in adoptia nationala si internationala trebuie sa ofere sprijin si asistenta parintilor biologici. In situatia in care unul dintre parinti este in

imposibilitatea de a-si exprima consimtamantul, nu ii este cunoscut domiciliul sau este declarat disparut, consimtamantul dat de celalalt parinte este suficient.

In cazul in care copilul a fost adoptat anterior prin adoptie simpla, dar care ulterior a fost revocata este necesar doar consimtamantul la adoptie al familiei adoptive anterioare, in situatia in care desfacerea adoptiei nu a fost cauzata de acestia. In acest caz, consimtamantul parintilor biologici nu este necesar.

Un copil ajuns la varsta de 12 ani, la momentul pronuntarii adoptiei, trebuie sa isi dea consimtamantul la adoptie.

Consimtamantul dat de orice parte implicata in adoptie trebuie dat personal in fata judecatorului, care elaboreaza un raport in acest sens. De asemenea, poate fi dat in fata unui notar sau a unui judecator de pace chemat la domiciliu. Este obligatoriu sa fie specificat daca consimtamantul se da pentru adoptia simpla sau totala. Renuntarea la consimtamant se poate face pana la momentul in care este pronuntata decizia judecatoreasca sau cel putin sase (6) luni dupa depunerea cererii de adoptie. Procedura de revocare a consimtamantului se face in acelasi fel ca atunci cand a fost luat consimtamantul.

Orice persoana care si-a dat consimtamantul la adoptie (mama, tata sau tutore legal, parinti adoptivi) vor face mentiunea daca doresc sa nu mai participe in viitor la procedura de adoptie, si in acest caz pot sa nominalizeze o persoana care sa ii reprezinte.

Dupa obtinerea consimtamantului, profesionisti trebui sa elaboreze un raport psiho-social al minorului, precizand, daca este cazul, care sunt nevoile speciale ale acestui copil legat de adoptie.

4. Conditile necesare pentru persoane sau familii care doresc sa adopte/ Cine poate adopta?

In Belgia pot adopta persoane singure sau cupluri casatorite, heterosexuale care au varsta minima de 25 ani. In cazul adoptiei copilului celuilalt partner, varsta minima este de 18 ani. Diferenta de varsta dintre adoptat si adoptator trebuie sa fie de minim 15 ani, dar poate sa fie de 10 in cazul adoptiei copilului celuilalt partner. Potentialii parinti adoptivi nu pot sa aiba varsta mai mare de 46 ani dar, se pot face exceptii daca este vorba de adoptia unor copii cu dizabilitati.

In categoria persoanelor singure care pot adopta sunt incluse si persoane homosexuale.

5. Etape/ Procedura adoptie

A). Informare si instruirea potentialilor parinti adoptatori

Potentialii parinti adoptatori trebuie sa participe la cursuri de informare si pregatire in vederea adoptiei, in urma carora se elibereaza un certificat de catre Autoritatea Comunitara Centrala, valabil un an. Certificatul este obligatoriu in vederea inceperii procesului de adoptie.

B). Pregatirea si evaluarea candidatilor

Pregatirea candidatilor la adoptie intr-un sistem organizat devine obligatoriu. Proiectul de Decret al Comunitatii Franceze prevede derularea pregatirii in 3 faze:

- un modul de informare asupra aspectelor juridice, etice si umane
- un modul de sensibilizare asupra implicatiilor familiale si psihologice
- un modul care contine elaborarea proiectului de adoptie, in dialog individualizat intre familia adoptatoare si organismul de intermediere a adoptiilor ales de candidati

Atributiile la nivelul Comunitatilor sunt :

- informarea si pregatirea candidatilor care doresc sa adopte,
- culegerea informatiilor psiho-medico-sociale privind solicitantii
- asistarea cererilor individuale privind adoptiile internationale
- crearea unei autoritati centrale comunitare in colaborare cu autoritatile federale si cu cele straine competente

Pregatirea adoptatorilor dureaza intre 8-24 luni si este evaluata de Tribunalul pentru tineret, care elibereaza un certificat de adoptie.

C). Potrivirea copilului cu familia adoptiva

Procedura de asociere (punerea in corespondenta a caracteristicilor copilului si a familiei care ofera climatul familial considerat cel mai potrivit pentru acel copil) poate incepe la minimum 3 luni de la eliberarea certificatului de adoptie de catre judecatorul de tineret. Adoptiile sunt aprobate exclusiv de catre tribunalele de tineret, in baza unei anchete coordonate de judecatorul pentru tineret.

D). Servicii post-adoptie

Noile decrete reglementeaza si modul de monitorizare post-adoptie. Urmarirea situatiei copilului adoptat se intinde pe mai multi ani si este asigurata de organismele de adoptie.

E). Revocarea adoptiei

Revocarea adoptiei se refera cu precadere la diferentele legale intre cele doua (2) tipuri de adoptie: partiala si totala. Adoptia partiala poate fi revocata daca se face in interesul superior al copilului sau in anumite situatii specifice.

In orice caz, sunt foarte rare cazurile in care se desface adoptia din punct de vedere legal in Belgia. In situatia in care au loc dificultati de adaptare, in general datorate perioadei de adolescenta, este nevoie sau are loc o separare temporara. Serviciile sociale de protectia copilului intervin la fel cum se intervine in orice situatie in care se considera ca copilul este in "dificultate" fara a conta daca copilul este adoptat sau nu. Se incearca reconcilierea si doar daca aceasta esueaza se ajunge pe cai legale la revocarea adoptiei partiale.

Daca dificultatile se intampla in perioada post-adoptie a unei adoptii internationale, autoritatile similare din tara de origine sunt informate si consultate.

4. Confidentialitatea sau accesul la informatii cu privire la originea copilului

In Belgia atat legea cat si traditia promoveaza dezvaluirea identitatii despre familia biologica sau originea copilului adoptat acolo unde sunt cunoscute. Nasterea anonima nu este posibila in Belgia. Potrivit articolului 57-2 din Codul Civil, certificatul de nastere precizeaza in mod obligatoriu identitatea mamei : « anul, ziua si locul nasterii, numele, prenumele si domiciliul mamei si a tatalului, in cazul in care este stabilita filiatia paterna ».

Hotararea care atesta adoptia indica identitatea completa a adoptatorului si a celui adoptat. Aceasta trebuie sa fie mentionata pe certificatul de nastere a copilului adoptat. Iar certificatul dezvaluie identitatea mamei. O copie a certificatului de stare civila ce mentioneaza filiatia nu poate fi eliberat decat persoanei interesate sau oricarei persoane « ce justifica un interes familial, stiintific sau orice alt interes legitim » . In aceste conditii, parintii adoptivi si copilul adoptat pot descoperi identitatea familiei de origine in certificatul de nastere al celui adoptat.

In cazul adoptiei nationale, organizatiile private autorizate de adoptie sunt responsabile de toate serviciile si activitatile legate de acompanierea parintilor biologici, pana la asigurarea serviciilor de post-adoptie pentru familia adoptiva. Deci, in momentul in care profesionistii lucreaza direct cu familia biologica, ei consemneaza si includ in dosar toate informatiile legate de acestia in direct acord cu parintii. Cu alte cuvinte, parintii biologici stiu exact ce contine dosarul si nu este necesara obtinerea unui consimtamant in acest sens cand se deschide dosarul.

Cand copilul adoptat este mai mic de 18 ani, consultarea dosarului trebuie facuta cu acordul sau impreuna cu familia adoptiva. Dar, tinand cont ca toate informatiile obtinute de organizatia de adoptie au fost deja oferite familiei adoptive in momentul derularii adoptiei, familia adoptiva detine practic toate aceste informatii. Accesul se refera mai mult la medierea intalnirilor cu persoane care cunosc direct familia biologica, sau despre locul de unde provine copilul, cine a avut grija de copil inainte de adoptie, mai mult informatii colaterale despre familiile biologice.

In cazul adoptiei internationale, procedura este similara doar ca informatiile care pot fi obtinute de catre organizatia de adoptie sunt doar cele permise de la autoritatile similare sau intermediare din tara de origine a copilului. Deci, depinde de dosarul de origine si asta limiteaza practic accesul. In acest caz, organizatia de adoptie coopereaza cu autoritatile similare din tara de origine a copilului prin intermediul Ambasadei Belgiei sau prin intermediul Serviciilor Sociale Internationale (ISS - International Social Services). In situatia in care adoptia a fost desfasurata de catre un organism privat care si-a incheiat activitatea, autoritatile comunitatii autonome preiau dosarele si mediaza consultarea dosarelor prin intermediul profesionistilor din alte organizatii specializate din zona.

Deci, dosarele sunt tinute de organizatia de adoptie care a instrumentat cazul, si care este responsabila cu colectarea si mentinerea informatiilor legate de dosarele la care lucreaza, iar autoritatile comunitatilor autonome detin informatiile despre organizatiile private de adoptie si cazurile lor si pastreaza dosarele organizatiilor care nu mai opereaza. Dosarele se mentin pentru 50 ani iar dupa aceasta perioada sunt depuse in arhiva statului.

5. Costurile aferente adoptiei

Costul unei adoptii este estimat a fi intre 2.500 euro pentru o adoptie nationala (reprezentand in principal costul pregatirii candidatilor si al asistentei pe durata procedurilor) si pana la 12.500 Euro pentru o adoptie internationala.

8. Stimulente

Casele de compensatie pentru alocațiile familiale acorda o prima de adoptie de 18.331 franci belgieni pentru fiecare copil adoptat. Valoarea acestei prime corespunde alocației de nastere oferite pentru primul copil. In plus, angajatii statului, fie ca este vorba de functionari sau nu, pot beneficia de un concediu de primire, atunci cand adopta un copil care nu a indeplinit varsta de 10 ani, in functie de varsta copilului (sub/peste 3 ani). Beneficiarul isi pastreaza salariul pe toata durata concediului.

Noile decrete introduc prevederi financiare intre care posibilitatea interventiei asigurarilor sociale in suportarea partiala a costurilor de adoptie pentru familiile cu venituri limitate.

FINLANDA

SUMAR

Legislatia privind adoptia in Finlanda face distinctia clara intre adoptia nationala si internationala (prin adoptie internationala se intelege adoptia unui copil din alta tara de catre parinti de cetatenie finlandeza). Finlanda este o tara care a ratificat Conventia de la Haga asupra protectiei copiilor si cooperarii in materia adoptiei internationale in 1997. Legislatia in domeniu nu face precizari speciale in ceea ce priveste adoptia unui copil cu nevoi speciale. De asemenea, legea stabileste posibilitatea oferirii serviciilor post-adoptie. Revocarea adoptiei desi vag amintita in legislatie, este legata de adoptia internationala, intelegandu-se ca in ceea ce priveste adoptia nationala revocarea este practic imposibila.

Serviciile in domeniul adoptiei sunt oferite, la nivel local, atat de catre institutii publice cat si de catre organizatii private licentiate, intre ele existand un protocol de cooperare. Adoptia este de tip total in care legaturile cu familia biologica se rup, iar relatiile de familie intre copilul adoptat si familia adoptatoare sunt complete si totale.

1. Legislatia in vigoare care guverneaza adoptia nationala si internationala este:

- Legea privind adoptiile 153/1985
- Decretul 508/1997 privind consilierea in adoptii
- Decretul 509/1997 al Consiliului Finlandez pentru Adoptii Internationale
- Conventia de la Haga asupra protectiei copiilor si cooperarii in materia adoptiei internationale ratificata la data de 1 iulie 1997.

2. Structuri responsabile/ implicate

La nivel local: institutii sociale publice municipale si organizatii private (agentii de adoptie licentiate)

La nivel central: Ministerul Sanatatii si Bunastarii/Consiliul Finlandez pentru Adoptii Internationale

La nivel judiciar: instanta judecatoreasca

3. Conditii pentru declararea adoptabilitatii/ Cine poate fi adoptat?

In Finlanda pot fi adoptati atat copii cat si adulti.

In cazul **copiilor**, o conditie obligatorie pentru adoptie este consimtamantul scris si in deplinatatea facultatilor a parintilor biologici. In situatia in care este vorba despre o femeie care abia a nascut, consimtamantul nu este considerat valid daca femeia nu a avut timp suficient sa se refaca dupa nastere, si in nici un caz nu poate fi exprimat mai devreme de 8 saptamani de la nastere.

Consimtamantul parintilor biologici nu este necesar daca unul sau amandoi parintii nu isi pot exprima valid acest consimtamant fie datorita unei starii de boala sau handicap fie cand parintii biologici nu se cunosc. In acest caz, cand parintii nu isi pot exprima parerea, se aplica principiul celei mai bune optiuni luata in interesul superior al copilului.

Consimtamantul trebuie semnat si datat in fata reprezentantului institutiei publice municipale sau al agentiei de adoptie si inregistrat ca atare in documente specifice. (cap.3 al Legii adoptiei)

Important de retinut : este obligatoriu ca in prealabil exprimarii consimtamantului, reprezentantii autoritatilor locale sau ai agentiei de adoptie sa informeze si sa consilieze parintii biologici asupra consecintelor legale si familiale ce apar in urma adoptiei.

Se vorbeste si despre **adoptia unui adult** in situatia in care in perioada copilariei a fost crescut si ingrijit de catre persoana sau familia care doreste sa adopte si nu a fost posibil sa fie adoptat cat inca a fost minor sau daca exista alte elemente care sa sustina adoptia acestuia ca adult.

In situatia in care copilul are 12 ani sau mai mare, el/ea trebuie audiat in vederea obtinerii consimtamantului la adoptie. In situatia in care copilul nu isi da consimtamantul, adoptia nu poate fi realizata impotriva vointei copilului care a implinit 12 ani si care refuza sa isi dea acordul. Legea precizeaza de asemenea ca daca un copil este mai mic de 12 ani dar este suficient de matur ca parerea lui sa fie luata in considerare, autoritatile trebuie sa tina cont de parerea copilului (L.153/1985 sect.8 (2)). In situatia in care desi a implinit 12 ani, nu are discernamant, consimtamantul nu va fi luat in considerare.

4. Conditii necesare pentru persoane sau familii care doresc sa adopte/ Cine poate adopta?

In Finlanda, asa cum este precizat in Legea 153/1985 –sectiunea 5-7, pot adopta atat persoane singure cat si cuplurile casatorite, care au varsta de peste 25 de ani. In cazul cuplurilor casatorite este suficient ca unul dintre parteneri sa aiba varsta de 25 de ani.

Se poate face exceptie de la aceasta regula in trei situatii, cu conditia ca persoana care adopta sa aiba impliniti 18 ani:

- a). daca copilul in cauza este copilul sotului/sotiei
- b). daca este vorba despre copilul biologic dar care a fost anterior adoptat de alta persoana, si
- c). daca sunt argumente solide care sa sustina aceasta adoptie (L.153/1985 sect.5 (2))

In cazul persoanelor singure, legea considera ca sunt eligibili pentru adoptie si homosexualii, desi nu exista precizat in lege acest lucru in mod specific.

In cadrul cuplurilor, un partener poate adopta singur un copil numai in situatiile in care :

- adopta copilul celuilalt partener;
- adopta propriul copil (daca a mai fost adoptat de catre altcineva) sau
- partenerul nu isi poate exprima consimtamantul datorita unei starii de sanatate sau de handicap care il pune in imposibilitatea de a-l exprima.

Legea finlandeza face mentiuni clare legate de faptul ca nu pot adopta simultan un copil doua persoane necasatorite.

In cazul adoptiei internationale, o conditie obligatorie este ca persoana/familia adoptiva sa obtina permisiunea de a adopta de la Consiliul Finlandez al Adoptiei, subordonat Ministerului Sanatatii si Bunastarii si care este autoritatea centrala de expertiza si de cooperare cu alte state in materie de adoptie.

5. Etape/ Procedura adoptie

A. Consilierea si plasamentul in vederea adoptiei

Persoanele care doresc sa adopte un copil trebuie sa solicite consilierea in vederea adoptiei de la autoritatile locale sau organizatiile atestate.

Consilierea se realizeaza tinand cont de interesul superior al copilului si implica atat pe cel adoptat , cei care adopta cat si parintii naturali. Consilierea in vederea adoptiei este facuta fie de catre personalul serviciilor sociale municipale sau de catre cei ai organizatiilor care lucreaza in adoptie si care sunt licentiate de catre Ministerul Sanatatii si Bunastarii.

Consilierea in vederea adoptiei include:

- verificarea daca conditiile legale necesare adoptiei legate atat de eligibilitatea copilului cat si de conditiile de eligibilitate a persoanei sau familiei adoptive sunt respectate;
- plasarea unui copil in familia adoptiva si asigurarea legaturilor dintre adoptat si adoptator inaintea adoptiei;
- verificarea daca plasamentul copilului a fost un success in ceea ce priveste interesul superior al copilului. Daca plasamentul copilului se dovedeste un esec, autoritatea publica va lua masurilor necesare asigurarii protectiei copilului;
- urmarirea realizarii tuturor etapelor necesare adoptiei de catre adoptatori pana la finalizarea adoptiei.

Daca consilierea este facuta de catre organizatia licentiata, acestia trebuie sa obtina de la serviciile sociale municipale toate datele necesare legate de situatia copilului si/sau a persoanei/familiei potential adoptive pentru cunoasterea si particularizarea interventiei.

O conditie obligatorie pentru parintii adoptivi implicati in adoptia nationala si internationala o constituie obtinerea unui certificat care sa ateste ca au beneficiat de consiliere in vederea adoptiei din partea autoritatilor locale sau a organizatiilor abilitate. Acest certificat este valabil 1 an.

In cazul unei adoptii internationale, in plus, persoana/ familia adoptiva trebuie sa obtina autorizarea de a adopta de la Consiliul Finlandez al Adoptiei, institutie subordonata Ministerului Sanatatii si Bunastarii si care este autoritatea centrala pentru adoptii internationale si de cooperare cu alte state in materie de adoptie. Autorizatia este valabila doi (2) ani dar poate fi prelungita pentru inca doi (2) ani daca conditiile o impun. Autorizatia se suspenda cand este plasat un copil in familie.

*In Finlanda, Ministerul Justitiei are responsabilitatea de a stabili si aproba **formularele tipizate** necesare in ceea ce priveste :*

- *consimtamentul la adoptie al parintilor biologici*
- *certificat de consiliere*
- *cererea de aprobare a adoptiei adresata tribunalului*
- *certificatul care atesta ca adoptia a fost facuta in concordanta cu Conventia de la Haga*

De asemenea , daca este necesar elaboreaza si aproba metodologia de implementare a legilor in vigoare.

Planificarea generala, supervizarea si controlul procesului de consiliere in adoptie, atat nationala cat si internationala este in responsabilitatea autoritatii centrale.

B. Incuviintarea adoptiei

Instanta care decide adoptia trebuie sa fie arondata domiciliului persoanei sau persoanelor care doresc sa adopte. Instantei i se inainteaza o petite semnata de persoana sau persoanele care doresc sa adopte. In documentele depuse trebuie sa existe dovada ca actul adoptiei se realizeaza in interesul superior al copilului.

In cazul adoptiei nationale, instanta de la domiciliul aplicantilor va colecta si examina toate documentele necesare si daca este necesar va consulta partile sau alte persoane pentru decizia finala. In cazul adoptiei internationale, in plus parintii adoptivi trebuie ca o conditie obligatorie sa obtina autorizatia de a adopta de la Autoritatea Centrala pentru Adoptii Internationale (Consiliul Finlandez al Adoptiilor).

Adoptia nu se aproba in cazul in care este conditionata de foloase materiale pentru oricare dintre cei implicati. Orice intelegere intre parti cu privire la foloase materiale atrage dupa sine anularea sau respingerea adoptiei.

Adoptia este validata prin decizie juridica.

In Finlanda, cand vorbim de adoptie se intelege **adoptia totala** in care in urma incuviintarii adoptiei de catre instanta juridica, se rup legaturile dintre copil si familia lui biologica, iar copilul si familia adoptiva au drepturile si obligatiile legale si totale rezultate din statutul de drept in familie. Astfel, copilul adoptat are aceleasi drepturi ca si ceilalti urmasi ai adoptatorului iar daca a fost adoptat de partenerul parintelui natural, iar acesta din urma moare, este considerat in continuare urmasul ambilor parinti.

In ceea ce priveste parintele/ii biologici, in urma adoptiei, ei isi pierd orice drept si obligatie fata de copii dati in adoptie, iar in cazul in care existau obligatii materiale si financiare hotarate prin instanta (ex. pensie alimentara), acestea devin nule in urma adoptiei.

C.Serviciile post-adoptie

In Finlanda, serviciile post-adoptie sunt oferite atat de autoritati publice cat si de organisme private autorizate, fara a exista diferente semnificative in ceea ce priveste felul, sau perioada serviciilor oferite intre adoptia nationala si

internationala. Serviciile post-adoptie sunt definite ca serviciile sau interventia profesionala oferita copilului si familiei adoptive odata ce adoptia a fost finalizata.

In general, serviciile de post-adoptie sunt oferite de asistenti sociali si psihologi cu experienta in domeniu si doar la nevoie de juristi.

D. Revocarea adoptiei

In Finlanda, nu este acceptata revocarea adoptiei. Sunt totusi facute mentiuni despre revocare in ceea ce priveste adoptia internationala (153/1985- sect.37-43). Revocarea unei adoptii incheiata in alt stat poate sa fie recunoscuta in Finlanda numai daca la momentul revocarii, copilul adoptat si parintii adoptivi domiciliu sau erau cetateni ai statului respectiv. De asemenea, revocarea facuta in alt stat trebuie obligatoriu validata in Finlanda. Revocarea este facuta de catre Curtea de Apel Helsinki, dar care poate sa refuze revocarea adoptiei daca aceasta contravine politicilor publice finlandeze.

6. Confidentialitatea sau accesul la informatii cu privire la originea copilului

In Finlanda, accesul la informatii privind originea biologica este clar stipulat in lege. Autoritatile locale si/ sau asociatiile atestate trebuie sa pastreze dosarele legate de consilierea in vederea adoptiei incluzand informatii legate de copil, familia biologica si familia adoptiva pentru o perioada de 100 de ani. In tot acest timp, secretul documentelor primite precum si confidentialitatea informatiilor administrate de catre personalul implicat in adoptie este guvernat de catre legislatia in vigoare privind secretul documentelor si a confidentialitatii informatiilor in materie de servicii sociale.

Dosarul adoptiei, incluzand partea de consimtamant la adoptie din partea familiei biologice, poate fi accesat de catre persoana adoptata, descendetii lui si reprezentatul legal al acestuia. Accesul la informatii poate fi totusi interzis in situatia in care acesta ar pune in pericol sau ar periclita starea de sanatate sau dezvoltarea copilului sau persoanei adoptate sau ar fi impotriva interesului celui adoptat sau a unei alte parti interesate. Autoritatile competente sau asociatiile licentiate trebuie sa asigure asistenta si consiliere adecvata copilului/ persoanei adoptate in aceste conditii. Nu sunt facute mentiuni despre varsta la care copilul adoptat poate avea access la aceste acte.

Un furnizor de servicii poate cere arhivarea dosarelor legate de adoptie autoritatilor municipale competente si numite in acest sens de catre Ministerul Sanatatii si Bunastarii, cu conditia ca acestea sa aiba capacitatea necesara. Aceste mutari de acte sunt consemnate in registrele organizatiei in care obligatoriu se precizeaza unde sunt depozitate aceste documente. In situatia in care un furnizor de servicii in adoptie isi inceteaza activitatea este obligat sa depuna toate dosarele de adoptie la serviciile sociale municipale spre arhivare. (Decret sect.16) pentru asigurarea pastrarii datelor.

7. Costurile aferente adoptiei

In documentele studiate nu s-au gasit mentiuni specifice legate de costuri aferente adoptiei nationale.

In ceea ce priveste adoptia internationala, Decretul 508/1997 sectiunea 13-14 precizeaza clar si detaliat care sunt conditiile in care se exercita plata taxelor si care sunt acestea. Costurile aferente adoptiei internationale sunt dupa cum urmeaza:

- costul si taxele necesare achizitionarii, traducerii, legalizarii si livrarii documentelor necesare serviciilor adoptiei internationale si aprobarea adoptiei ;
- costul si taxele legale legate de adoptie si procesare in tara de origine a copilului ;
- costul si taxele necesare obtinerii, traducerii, legalizarii si transportului deciziilor si hotararilor de adoptie ca si a oricaror altor documente necesare in acest sens
- costul si taxa de traducere utilizand traducatori ;
- costul, taxa si costurile de transport a persoanei de contact a furnizorului de servicii sociale in strainatate precum si taxele percepute de catre furnizorul de servicii sociale extern ;
- costurile necesare ingrijirii si sustinerii copilului adoptat, si
- costurile necesare transportului copilului adoptat, impreuna cu persoana sau familia adoptiva sau a unei escorte din tara de origine in Finlanda sau alte cheltuieli de transport necesare.

In orice caz, legea precizeaza ca aceste costuri nu pot sa fie mai mari decat costurilor suportate de catre furnizor in vederea oferirii serviciilor adecvate. De asemenea, cand se stabilesc taxele, trebuie obligatoriu scoase din calcul orice alocatie de la stat, municipalitate. Furnizorul de servicii sociale poate cere plata in avans sau depunerea unei garantii in acest sens. La cererea persoanei/ familiei adoptive furnizorul trebuie sa le dea in avans costurile estimate in acest sens.

8. Stimulente in ceea ce priveste adoptia

In Finlanda, datorita faptului ca exista o diferenta mare in ceea ce privesc costurile legate de adoptia nationala comparativ cu cea internationala, statul garanteaza o contributie financiara oricarei persoane/familii care doresc sa adopte un copil strain tocmai pentru a compensa costurile ridicate in adoptia internationala. Nu au fost identificate mentiuni despre suma alocata.

9. Alte particularitati - Licentierea furnizorilor de servicii in adoptie

Licentierea furnizorilor de servicii se face specific pentru furnizarea de servicii pentru adoptii. Licenta poate fi acordata unei confederatii ale serviciilor municipale, unor componente ale serviciilor municipalitatii sau unei asociatii inregistrata in Finlanda. Licenta se acorda pentru o perioada limitata, si nu poate depasi 5 ani. Licenta este acordata de catre Ministerul Sanatatii si Bunastarii. In cazul furnizorilor de servicii in adoptia internationala anterior ei trebuie sa obtina o certificare din partea Consiliului Finlandez al Adoptiilor in acest sens.

Legea finlandeza precizeaza specific doar continutul dosarului care trebuie despus pentru obtinerea certificarii de la Consiliului Finlandez al Adoptiilor si care trebuie sa contina (decret 508/1997 sectiunea 15):

- Actele legale de inregistrare a asociatiei, daca furnizorul este iregistrat ca asociatie

- Organigrama care sa contina numarul de personal, educatia lor, experienta, pozitia si responsabilitatile curente in cadrul activitatilor furnizate de catre furnizor
- Planul anual si bugetul
- Daca furnizorul a fost implicat in adoptii internationale, copia licentei acordata anterior
- Costurile estimate, bazat pe categoriile listate de lege (vezi anterior la costuri) necesare pentru perioada de licentiere urmatoare, explicand categoria si natura costului
- Alte documente necesare

FRANTA

SUMAR

Legislatia privind adoptia in Franta face distinctia intre adoptia nationala si internationala, prin adoptie internationala se intelege adoptia unui copil din alta tara de catre parinti de cetatenie franceza sau adoptia unui copil francez de catre o familie straina dintr-un stat care are acord de co-operare cu Franta. Franta este o tara care a ratificat Conventia de la Haga asupra protectiei copiilor si cooperarii in materia adoptiei internationale in 1998. Legislatia in domeniu face precizari speciale in ceea ce priveste adoptia unor copii cu nevoi speciale. De asemenea, legea stabileste conditiile legate de serviciile post-adoptie. Exista posibilitatea de revocare a adoptiei.

Serviciile in domeniul adoptiei sunt oferite, la nivel local, atat de catre institutii publice cat si de catre organizatii private licentiate, intre ele existand un protocol de cooperare. In Franta coexista adoptia este de tip partial si adoptia totala.

1. Legislatia in vigoare care guverneaza adoptia nationala si internationala este:

- Legea privind accesul la informatii 22 ianuarie 2002.
- Legea privind reforma adoptiile din 4 iulie 2005
- Cod de actiune sociala si pentru familii –cap.V adoptia 2005
- Conventia de la Haga asupra protectiei copiilor si cooperarii in materia adoptiei internationale ratificata la data de 1 octombrie 1998.

2. Structuri responsabile/ implicate

La nivel local: « departement » sau autoritate locala si organizatii private

La nivel central: Misiunea de adoptii internationale/ Ministerul Afacerilor Externe din Franta

La nivel judiciar: Tribunalul suprem

3. Conditii pentru declararea adoptabilitatii/ Cine poate fi adoptat?

In Franta pot fi adoptati copii pana la varsta de 18 ani aflati in urmatoarelor situatii:

- pentru care familia biologica sau consiliul de familie numit de tribunal si-au dat consimtamantul la adoptie,
- pentru care parintii sunt necunoscuti, disparuti, sau decedati
- cand parintii biologici si-au pierdut/au fost decazuti din drepturile parintesti.
- copii declarati abandonati de catre tribunal.
- “pupilles de l’Etat” – cand copiii sunt in grija institutiei publice

Ca o conditie pentru adoptia unui copil, consimtamantul parintilor biologici trebuie dat liber, scris si in deplinatatea facultatilor in fata autoritatilor locale dupa cum urmeaza:

- grefier sef al tribunalului in acarei raza teritorila se afla domiciliul sau resedinta parintilor sau a persoanei care va da consimtamantul
- a unui notar francez sau strain
- agentilor diplomatici sau consulari francezi

- reprezentantilor Serviciului de Ajutor Social pentru Copii in situatia in care copilul a fost incredintat acestui serviciu.

Consimtamentul este dat de ambii parinti daca a fost stabilita filiatia. In situatia in care unul dintre parinti este mort, aflat in imposibilitatea de a-si manifesta vointa sau a fost decazut din drepturile parintesti este suficient consimtamentul celuilalt parinte. Daca parintii sunt necunoscuti, sau si-au pierdut drepturile legale parintesti sau nu a fost stabilita filiatia, consimtamentul este dat de consiliul de familie, un grup format din membrii ai familiei largite sau a celor care il ingrijesc, si desemnati de catre judecator sa decida asupra situatiei copilului. Exceptie face situatia in care este vorba despre un copil mai mic de 2 ani cand consimtamentul nu este valid decat daca copilul a fost dat in grija serviciilor sociale sau unei organizatii autorizate, si care vor declara abandonul daca intr-un termen stabilit nici o ruda a copilului pana la gradul 6 inclusiv nu a solicitat plasamentul.

Tribunalul Suprem poate incuviinta adoptia in cazul in care considera ca refuzul parintilor biologici sau a consiliului de familie este abuziv sau daca acestia sunt dezinteresati de copil sau pun in pericol sanatatea si dezvoltarea normala.

Cererea de recunoastere a abandonului se poate face de catre persoana fizica sau institutia/serviciul la care a fost plasat copilul. Atunci cand este recunoscut abandonul copilului, tribunalul deleaga drepturile parintesti persoanei fizice, institutiei sau serviciului la care a fost plasat copilul.

Serviciul public sau organismul autorizat intocmeste un document care atesta ca parintii biologici sau persoana care a ingrijit copilul au fost informati despre:

- masurile instituite de stat, colectivitati locale sau organisme private pentru a sprijini parintii biologici sa isi creasca copiii
- efectele si conditiile de revocare a consimtamentului
- consecintele incredintarii copilului in vederea adoptiei
- posibilitatea de a lasa printr-un document toate informatiile legate de nasterea si motivele/circumstantele semnarii consimtamentului cat si in ce fel aceste informatii vor fi folosite in viitor.

Consimtamentul exprimat in conditiile legii poate fi revocat in termen de doua (2) luni. Daca la indeplinirea acestui termen consimtamentul nu a fost revocat, parintii biologici mai pot inca sa ceara redarea copilului in grija lor, in conditiile in care cererea este perfect justificata si in masura in care copilul nu a fost incredintat in vederea adoptiei.

In ceea ce priveste adoptia internationala, parintele sau tutorele legal trebuie sa isi dea consimtamentul liber si doar dupa corecta informare despre consecintele legale ale adoptiei, mai ales cand este vorba de adoptie totala.

In situatia in care copilul are 13 ani sau este mai mare, el/ea trebuie audiat si isi va da consimtamentul la adoptie. Adoptia este declansata direct pentru copii mai mici de 15 ani dar care au fost in grija si ingrijirea familiei adoptive pentru o perioada de cel putin 6 luni. In acest caz, adoptia poate fi aprobata pana in 6 luni dupa verificarea calitatii de familie adoptiva a respectivei familii de catre tribunalul de instanta.

Important de reținut este ca în cazul adopției totale, copilul trebuie să fie mai mic de 15 ani, în timp ce pentru adopția simplă copilul trebuie să aibă cel puțin 15 ani împliniți și să fi fost plasat de cel puțin 6 luni la familia/ persoana solicitantă.

Legea menționează și cazuri de **adopție a unui adult** dar este vorba doar de adopție simplă. În aceste situații, legea nu prevede obligativitatea ca majorul să fi fost crescut de adoptatori pe timpul când era minor.

4. Condițiile necesare pentru persoane sau familii care doresc să adopte/ Cine poate adopta?

În Franța, pot adopta atât persoane singure cât și cuplurile căsătorite, care au vârsta de peste 28 de ani. În cazul cuplurilor căsătorite, o condiție este ca familia să fi fost căsătorită de peste 2 ani și să nu fi fost separați în toată această perioadă. Nu există vârsta maximă precizată. Diferența de vârstă între adoptat și adoptator trebuie să fie de 15 ani. În cazul în care sotul adoptă copilul celuilalt sot, diferența poate să fie de 10 ani. În condiții excepționale și perfect justificate, se poate încuviința adopția chiar dacă diferența este mai mică decât cea oficială.

Legea specifică că în Franța nu pot adopta un copil cuplurile de același sex.

5. Etape/ Procedura adopție

În Franța, persoanele care doresc să adopte un copil trebuie să se adreseze autorităților publice locale. În cazul adopției internaționale, persoanele sau familiile care doresc să adopte pot să se adreseze atât autorităților publice cât și organismelor private.

A. Evaluarea și atestarea potențialelor persoane sau familii adoptive

Persoanele sau familiile care doresc să adopte sunt atestate în urma unei anchete realizate de către autoritățile publice competente. Evaluarea familiei este focalizată pe istoricul persoanei sau familiei, condițiile de viață, starea psihologică și de sănătate a tuturor membrilor familiei, relația de cuplu, motivația pentru a adopta, experiența parentală și așteptările în legătură cu viitorul copil. Nu există prevederi legale specifice legate de siguranța materială (venitul familiei), religia sau rasa persoanei, sau familiei care dorește să adopte. Vor avea loc întâlniri cu profesioniștii serviciului de adopție: asistent social și psiholog pentru finalizarea evaluării.

În plus, candidații participă o dată pe lună la sesiuni de informare referitoare la procedura de atestare în adopția națională sau/si internațională.

În urma finalizării evaluării se elaborează raportul de anchetă care va fi examinat de Directorul Direcției de Solidaritate și Acțiune Socială și care va lua decizia finală. Atestatul este valabil cinci (5) ani dar trebuie reînnoit anual. Atestatul precizează numărul copiilor care urmează să fie adoptați.

B. Identificarea familiei potrivite

Alegerea celei mai potrivite persoane sau familii adoptive pentru un copil, în situația în care acest copil se află în grija serviciului social sau al unui organism privat autorizat se face de către tutorele legal cu acordul consiliului de familie pentru copiii aflați în grija statului (pupilles de l'Etat) sau de către consiliul de

familie de tutela organizat la initiativa organismului autorizat. Alegerea se face in functie de istoricul copilului, dar si de caracteristicile si durata atestatului persoanei sau familiei adoptatoare.

C. Incredintarea in vederea adoptiei

Plasamentul in vederea adoptiei se realizeaza prin incredintarea efectiva la viitorii adoptatori a copilului pentru care consimtamantul la adoptie este valabil si definitiv, sau a unui copil aflat in grija statului sau a unui copil declarat judecatorestre abandonat.

In cazul copilului nascut din parinti necunoscuti, incredintarea in vederea adoptiei se poate dispune dupa numai doua (2) luni de la data plasamentului la familia respectiva. Plasamentul in vederea adoptiei intrerupe orice posibilitate de reintoarcere a copilului in familia de origine, si inceteaza orice filiatie cu familia biologica. Daca din anumite motive, plasamentul in vederea adoptiei inceteaza sau tribunalul nu a incuviintat adoptia, efectele acestui plasament sunt anulate retroactiv. Daca adoptatorul moare dupa ce a solicitat plasamentul in vederea adoptiei, sotul supravietuitor sau unul dintre descendentii sai pot continua adoptia.

D. Incuviintarea adoptiei

In Franta, adoptia se incuviinteaza de catre Tribunalul Suprem, prin hotarare judecatoreasca, la cererea persoanei sau familiei adoptatoare. Durata incuviintarii adoptiei se poate intinde pana la maximum 6 luni timp in care tribunalul verifica daca sunt indeplinite toate conditiile legale, daca adoptia se face in interesul superior al copilului si daca adoptia nu va produce modificari negative in viata de familie atunci cand adoptatorul are descendenti.

In Franta, cand vorbim de adoptie se intelege fie:

- **adoptia totala** in care in urma incuviintarii adoptiei de catre instanta juridica, se rup legaturile dintre copil si familia lui biologica, iar copilul si familia adoptiva au drepturile si obligatiile legale si totale rezultate din statutul de drept in familie. Astfel, copilul adoptat are aceleasi drepturi ca si ceilalti urmasi ai adoptatorului iar daca a fost adoptat de partenerul parintelui natural, iar acesta din urma moare, este considerat in continuare urmasul ambilor parinti.
- **adoptiei partiale** cand se pastreza legatura cu familia biologica nu numai in ceea ce priveste partea legala dar si in ceea ce privesc relatiile de familie si emotionale.

E. Serviciile post-adoptie

In Franta, serviciile post-adoptie sunt oferite atat de autoritati publice cat si de organisme private care in majoritatea cazurilor sunt organizatii de voluntari sau asociatii de parinti adoptivi. In Franta sunt oferite o varietate de servicii si activitati dupa cum urmeaza:

- Centrul de adoptii care aduna grupuri ale familiilor adoptive, grupuri profesionale si organizatii autorizate in vederea oferirii de suport, informare si consiliere atat altor persoane sau familii interesate de adoptie cat si celor care au adoptat;

- Intalniri periodice organizate impreuna de institutii publice, organizatii autorizate si asociatii de parinti, stipulate in noua lege a adoptiilor aprobata in 2005;
- Punerea in legatura a copilului adoptat si familiei adoptive cu familia de ingrijire temporara sau daca este cazul cu familii adoptive;
- Hotline;
- Intalniri speciale legate de accesul la dosarul de adoptie;
- Clinica medicala pentru copii straini adoptati in Franta – Clinica Dr. De Monleon (in parteneriat cu Spitalul Universitar Dijon) deschisa in 2001 si care ofera asistenta medicala de specialitate pentru copii si familii adoptive.

Legea nu precizeaza exact durata minima pana la care trebuie oferite serviciile post-adoptie.

In cazul adoptiei nationale, durata serviciilor post-adoptie este considerata de la momentul plasamentului in vederea adoptiei pana la finalizarea adoptiei, cam sase (6) luni.

In cazul adoptiei internationale, serviciile post-adoptie incep de la data sosirii copilului in familie pana la transcrierea sentintei, dar poate sa fie prelungita daca persoana sau familia adoptatoare cer asta. De asemenea, adoptatorul va semna un angajament pe care si-l va lua fata de tara de origine a copilului in care se stabilesc durata si modalitatea de monitorizare post-adoptie. Asociatiile de parinti sau organizatiile care au instrumentat cazurile de adoptie internationala organizeaza periodic evenimente, festivaluri pe teme culturale si excursii in tara de origine, pentru pastrarea continuitatii culturale.

Serviciile specializate de post-adoptie pot fi oferite de asistenti sociali si psihologi cu experienta in domeniu care lucreaza fie in institutia publica fie in regim de libera practica.

F. Revocarea adoptiei

In Franta, revocarea adoptiei poate fi determinata doar de cauze foarte grave. Revocarea poate fi facuta la cererea adoptatului, in situatia in care are peste 15 ani sau a persoanei sau familiei adoptive. Daca copilul adoptat este mai mic de 15 ani, cererea de revocare poate fi facuta fie de catre familia biologica, sau in lipsa lor, sau de un alt membru al familiei largite, cand sunt motive intemeiate.

Odata revocarea acceptata de catre tribunal, efectele adoptiei inceteaza.

6. Confidentialitatea sau accesul la informatii cu privire la originea copilului

In Franta, orice persoana care a beneficiat de servicii sau asistenta din partea serviciului pentru copil are dreptul sa obtina informatiile legate de originea sa. Cererea de acces la dosarul personal poate sa fie facuta fie de catre copilul adoptat cu aprobarea parintilor adoptivi, reprezentantul legal al copilului adoptat, adultul adoptat, sau succesorii sai in varianta in care acesta a decedat.

Se acorda consiliere si sprijin persoanelor care doresc sa isi cunoasca dosarul si sa isi inteleaga trecutul.

In ipoteza in care mama a solicitat, la momentul nasterii, pastrarea secretului asupra identitatii sale si a nasterii, aceste informatii sunt consemnate la Consiliul National pentru Acces la datele personale din departamentul in care este incredintat copilul, si decizia mamei este respectata. Daca copilul sau persoana adoptata sau reprezentatii sai legali depun cerere in acest sens, mama va fi contactata si se va verifica daca datele legate de identitate ei pot fi dezvaluite si cand. In situatia in care mama biologica a decedat intre timp si nu au fost facute mentiuni clare ca secretul sa fie pastrat si dupa moartea sa, Consiliul poate dezvalui identitatea mamei.

Consiliul National pentru Acces la datele personale a fost infiintat in 2002. Consiliul are un secretariat general (juristi si psihologi) si este subordonat Ministerului Afacerilor Sociale, iar o persoana este desemnata in fiecare departament local sa adune informatii legate de originea copiilor.

Consiliul este obligat sa adune informatii legate de:

- identitatea femeii care a cerut ca identitatea ei sa ramana secreta pe certificatul de nastere a copilului;
- identitatea persoanei sau a familiei a carei identitate sa ramana secreta dupa predarea copilului serviciilor sociale sau organizatiei autorizate in adoptie (este vorba despre cazurile anterioare datei de 22 ianuarie 2002- data la care a fost format Consiliul)
- predecesorul legal al copilului a carei identitate nu a fost dezvaluita.

Personalul specializat al Consiliului are misiunea de a cauta mama biologica, a o consilia si obtine autorizarea de a dezvalui identitatea ei si de asemenea de a oferi sprijin si consiliere specializata tuturor partilor implicate in vederea restabilirii relatiilor intre acestia.

Pentru cazurile de copii adoptati din alte tari, Consiliul cere Autoritatii Centrale Franceze, si organizatiilor de adoptii internationale sa adune aceste informatii de la autoritatile similare straine.

Nu exista limita de timp pentru pastrarea documentelor. Documentele se pastreaza pentru o perioada rezonabila fie la departamentul local, organizatiile autorizate sau Consiliul National dupa care sunt arhivate in arhivele locale.

7. Costurile aferente adoptiei

Nu au fost identificate

8. Stimulente in ceea ce priveste adoptia

Nu au fost identificate

GRECIA

SUMAR

Grecia are o legislatie privind adoptia, in care se face distinctia intre adoptia nationala si internationala. Adoptia internationala aici, are sensul adoptiei atat a unui copil nascut in alta tara si adoptat de parinti greci dar si a adoptiei unui copil grec de catre parinti de origine greaca cetateni ai altei tari. Grecia nu este semnatară a Conventiei de la Haga asupra protectiei copiilor si cooperarii in materia adoptiei internationale. In Grecia, adoptia este de tip total, cand legaturile cu familia biologica se rupe, iar relatiile de familie intre copilul adoptat si familia adoptatoare sunt complete si totale. Legislatia in domeniul adoptiei nu favorizeaza sau nu ofera stimulente pentru adoptia copiilor cu nevoi speciale. Revocarea adoptiei este posibila in Grecia. Exista stabilite indicatii clare legate de serviciile post-adoptie.

Serviciile in domeniul adoptiei sunt oferite doar de catre autoritatile publice locale dar, pot fi implicate si persoane private (in general avocati) fara a exista un protocol de colaborare intre acestia. In Grecia nu exista organizatii neguvernamentale autorizate sau alt gen de agentii de adoptie care sa fie implicate in adoptie.

1. Legislatia in vigoare² care guverneaza adoptia nationala si internationala este:

Legea privind adoptiile nr. 2447/1996

Cu Romania – acord bi-lateral in domeniul adoptiilor semnat in 1998

2. Structuri responsabile/ implicate

La nivel local: Departamentul de asistenta sociala din cadrul prefecturilor locale

La nivel Central: Ministerul Sanatatii si Bunastarii

La nivel judiciar : Instanta judecatoreasca

3. Conditii pentru declararea adoptabilitatii/ Cine poate fi adoptat?

In Grecia, pot fi adoptati copiii pana in varsta de 18 ani, abandonati sau pentru care exista consimtamantul familiei biologice.

Parintii biologici trebuie sa isi dea consimtamantul in vederea adoptiei. Consimtamantul parintilor biologici este considerat valabil doar daca a fost dat dupa macar trei luni de la nasterea copilului. In caz contrar nu este considerat valid. Exceptie se face in situatia in cand unul dintre ei sau ambii parinti nu pot fi localizati sau sunt decazuti din drepturile parintesti.

In cazul adoptiei unui copil de catre sotul/ sotia parintelui biologic, este nevoie sa se ia in considerare si consimtamantul acestuia.

---

² legislatia este aprobata la nivel national; exista si decrete locale specifice fiecarei provincii care completeaza/detaliaza acest cadru legal

Daca copilul care urmeaza sa fie adoptat a implinit varsta de 12 ani, in incuviintarea adoptiei se va tine cont si de parerea sa cu privire la adoptie.

4. Conditii necesare pentru persoane sau familii care doresc sa adopte/ Cine poate adopta?

In Grecia pot adopta atat persoane singure cat si cuplurile casatorite, cu conditia ca varsta lor sa fie cuprinsa intre 30 si 60 ani si sa aiba cu cel putin 18 ani mai mult decat copilul care urmeaza sa fie adoptat. Daca este vorba de persoane casatorite, adoptia se realizeaza de ambii sotii, exceptie facand situatia in care este adoptat copilului unuia dintre parinti de catre celalalt.

Nu este permisa adoptia unui copil simultan de catre doua (2) persoane necasatorite. Legea in Grecia nu interzice adoptia unui copil de catre o persoana homosexuala, dar nici nu precizeaza in clar aprobarea adoptiei de catre homosexuali, acest lucru intra sub larga categorie a persoanelor singure.

Desi nu exista restrictii din punct de vedere al religiei parintilor adoptivi, in practica, se acorda prioritate parintilor de religie ortodoxa.

5. Etape/ Procedura adoptie

A. Informarea si instruirea persoanelor si familiilor care doresc sa adopte

In Grecia, activitatile de informare si instruire a persoanelor si familiilor care sunt interesate sa adopte sunt oferite doar de serviciile publice, atat pentru adoptia nationala cat si pentru cea internationala.

Intrucat, persoana sau familia care doreste sa adopte poate sa continue in cadrul procesului de adoptie sa lucreze atat cu serviciile publice cat si cu persoane private, in situatia in care ei decid sa lucreze prin canale private, autoritatile elene pun la dispozitia doritorilor o lista cu avocatii specializati in adoptii, fara insa ca aceasta sa constituie o recomandare.

B. Evaluarea adaptarii copilului in familia adoptiva

In vederea finalizarii legale a adoptiei, persoana sau familia adoptiva trebuie sa ceara departamentelor sociale specializate din fiecare prefectura locala finalizarea procedurilor necesare in functie de prevederile legale in vigoare la nivel local. In general parintii adoptivi contacteaza serviciile publice cand copilul a fost deja plasat in familie pentru a evalua adaptarea copilului in noul mediu. In situatia in care se constata ca familia adoptiva nu ofera mediul necesar cresterii copilului este necesara scoaterea copilului din aceea familie, lucru care se face cu greutate datorita implicarii emotionale si a legaturilor deja create intre copil si familie. Situatia este cu atat mai complicata cu cat majoritatea adoptiilor in Grecia sunt facute prin intermediul persoanelor private.

C. Incuviintarea adoptiei

In situatia in care serviciile sociale locale considera ca, copilul plasat in acea familie este adaptat iar familia poate sa ii ofere toate conditiile necesare dezvoltarii armonioase, se recomanda finalizarea adoptiei. Finalizarea adoptiei este realizata de catre instanta judecatoreasca cu ajutorul unui avocat care pregateste dosarul.

Instanta poate sa ceara informatii suplimentare de la serviciile sociale in vederea stabilirii interesului superior al copilului. Instanta este cea care hotaraste sustenabilitatea parintilor adoptivi si le poate cere documente privind starea de sanatate, veniturile, caracterizari precum si alte documente ce le considera necesare, dupa cum urmeaza:

- cererea din partea viitorilor parinti,
- copii legalizate ale certificatelor de nastere si casatorie.
- copie al certificatelor de botez
- certificate medicale privind starea generala de sanatate si separat certificate de sanatate mintala;
- adeverinta privind situatia financiara,
- 2 scrisori de recomandare din partea unor prieteni, organizatii sau a parohiei de care apartin;
- cazier judiciar
- ancheta sociala elaborata de serviciile sociale privind conditiile de viata ale parintilor adoptivi.

Copii biologici ai parintilor adoptivi sunt audiati de catre instanta si incurajati sa isi exprime opinia si sentimentele cu privire la adoptie.

In urma incuviintarii adoptiei, copilul adoptat are aceleasi drepturi de care se bucura un copil biologic. Parintii adoptivi pot cere dupa finalizarea adoptiei schimbarea numelui copilului adoptat. Daca copilul adoptat a implinit 12 ani, este obligatoriu sa i se ceara opinia cu privire la acest lucru.

D. Servicii post-adoptie

In Grecia, nu exista un sistem structurat specific in vederea post-adoptiei, dar disponibilitatea si responsabilitatea serviciilor publice de a oferi aceste servicii este precizata in Decretul prezidential no.229/99, art. 3. La cererea persoanelor sau familiilor adoptive, serviciile publice ofera aceste servicii sau indruma persoanele sau familiile adoptive care servicii publice care ofera serviciile necesare. Serviciile post-adoptie sunt oferite prin serviciile publice ale sistemului (sanatate mintala, legal, medicale, bunastare, etc). Responsabil pentru oferirea aceste servicii este sistemul public, prin departamentul de servicii sociale din cadrul fiecarei prefecturi de la nivelul judetului si institutii rezidentiale publice pentru protectia copilului. Durata serviciilor post-adoptie este de 2 ani, timp in care este obligatoriu sa se efectueze cel putin o vizita anuala in care se urmareste adaptarea copilului la noul mediu si modul in care parintii adoptivi asigura conditiile materiale si psihologice necesare pentru o dezvoltare normala. De asemenea, familiile primesc consiliere adecvata in acest sens. Exista diferente in ceea ce priveste procedura, formatul rapoartelor, cine este implicat, etc. de la departament la departament.

E. Desfacerea adoptiei

In Grecia, o adoptia poate fi anulata daca instanta sau autoritatile elene constata fraude, corectii sau ilegalitati. Revocarea adoptiei poate fi ceruta de catre: copilul adoptat daca a implinit varsta de 12 ani, adultul adoptat sau de catre familia adoptiva.

In urma unui divort intre un parinte biologic si parinte adoptiv, custodia copilului minor ramane la parintele biologic si doar in cazuri exceptionale in care custodia parintelui biologic este contraindicata, aceasta ii este acordata parintelui adoptiv.

Cand adoptia, in care nu este implicat un parinte biologic, este desfacuta, custodia copilului minor revine statului, prin Institutia Publica de Protectie rezidentiala. In caz de desfacere a adoptiei desi nu sunt precizate serviciile necesare, copilul si/sau familia adoptiva poate beneficia de orice serviciu existent oferit de catre serviciile publice in functie de zona unde locuieste si tinand cont de aria de dezvoltare, varsta si situatia in care se gaseste copilul si familia adoptiva.

6. Confidentialitatea sau accesul la informatii cu privire la originea copilului

In momentul incheierii adoptiei, dosarele privind adoptia sunt arhivate de catre Departamentele Serviciilor Sociale de la nivelul fiecărei prefecturi sau de institutii rezidentiale pentru protectia copilului.

Cand copilul adoptat implineste varsta de 18 de ani poata sa ceara toate informatiile privind originea sa. Consimtamentul parintilor biologici sau adoptivi la obtinerea informatiilor nu este necesar.

Recent a fost stabilit ca Institutul Elen pentru Protectie Sociala si Solidaritate sa fie desemnata institutia responsabila in a colecta si pastra datele si informatiile legate de originea adoptatilor. Nu este specificata o limita pana la care trebuie pastrate aceste date.

7. Costurile aferente adoptiei

Nu au fost identificate

8. Stimulente in ceea ce priveste adoptia

Nu au fost identificate

PORTUGALIA

SUMAR

Legislatia in vigoare privind adoptia in Portugalia face o distinctie clara intre adoptia nationala si internationala. Portugalia este o tara care a ratificat Conventia de la Haga asupra protectiei copiilor si cooperarii in materia adoptiei internationale relativ recent, in 2004. Legislatia in vigoare nu face diferenta in ceea ce priveste adoptia unor copii cu nevoi speciale de alti copii.

In Portugalia, coexista doua tipuri de adoptii: adoptia simpla si adoptia totala. Posibilitatea de revocare a adoptiei este practic imposibila in Portugalia, nici macar pentru adoptia simpla. Indicatii clare legate de serviciile post-adoptie nu exista stipulate nici la nivel legislativ dar nici in practica in ceea ce priveste procedura de adoptie.

Serviciile, la nivel local, sunt oferite in general de catre autoritati publice comparativ cu adoptiile internationale, cand sunt implicate mai mult organizatiile private autorizate in acest sens. Intre autoritatile publice si cele private implicate in adoptii exista protocoale de cooperare. In Portugalia functioneaza Tribunalul pentru familie si minori, ca instanta competenta in judecarea cauzelor de adoptie.

1. Legislatia in vigoare care guverneaza adoptia nationala si internationala este:

Codul civil (art. 1973-2002);

Legea 314/78,

Legea nr. 185/93;

Rezolutia Adunarii Republicii nr. 8/2003;

Legea nr. 31/2003 de amendare a codului civil

Conventia de la Haga privind protectia copilului si cooperarea in materie adoptie internationala ratificata la data de 19 martie 2004.

2. Structuri responsabile/ implicate

La nivel local: organismele de securitate sociala (social security organism)

La nivel central: Departamentul General pentru Solidaritate si Securitate din cadrul Ministerului Muncii si Solidaritatii

La nivel judiciar: instanta judecatoreasca numita Tribunalul pentru familie si minori

3. Conditii pentru declararea adoptabilitatii/ Cine poate fi adoptat?

In Portugalia, pot fi adoptati numai copiii pana la varsta de 15 ani, varsta care este luata in calcul la momentul deschiderii procedurii de adoptie.

Legea stabileste trei situatii prin care un copil poate fi declarat eligibil pentru adoptie:

A). cand a fost declarat anterior adoptabil de catre Tribunalul pentru familie si minori;

B). cand este practic imposibila reintegrarea in familia biologica, si este dovedit acest lucru. Tribunalul decide adoptabilitatea acestui copil, iar custodia poate fi

acordata provizoriu fie a). institutiei care instrumenteaza cazul, fie daca este posibil b) unei familii adoptatoare, c). cand copilul este abandonat de familia biologica si este la risc de institutionalizare, tribunalul poate decide ca masura de protectie in mod normal adoptia totala.

Deci, sunt eligibili pentru adoptie copii declarati adoptabili de catre autoritati specializate de servicii sociale sau de catre Tribunalul pentru familie si minori si drept urmare se decide o masura in vederea protectiei drepturilor copilului.

Important de retinut ca, in Portugalia pot fi adoptati copiii mai mari de 15 ani si pana la varsta de 18 ani, in situatia cand se adopta copilul/ii celuilalt partener sau daca au fost in grija persoanei sau familiei adoptive dinainte de a fi implinit varsta de 15 ani.

4. Conditii necesare pentru persoane sau familii care doresc sa adopte/ Cine poate adopta?

In Portugalia pot adopta atat persoane singure cat si cupluri casatorite. In cazul cand este vorba despre o persoana singura, aceasta trebuie sa aiba cel putin 30 de ani. In cazul cuplurilor casatorite, ambii soti trebuie sa aiba cel putin 25 de ani. In plus, durata casatoriei trebuie obligatoriu sa depaseasca 4 ani si de asemenea, in toata aceasta perioada sa nu fi fost separati niciodata.

In oricare situatie, fie ca este vorba despre persoane singure sau cupluri, varsta maxima a adoptatorului nu trebuie sa depaseasca 60 de ani la momentul deschiderii procedurii iar, diferenta de varsta intre adoptat si adoptator nu poate sa depaseasca 50 de ani.

Legislatia portugheza precizeaza explicit interzicerea adoptiei de catre persoanele sau cuplurile de homosexuali.

5. Etape/ Procedura adoptie

A. Informarea si instruirea potentialilor parinti adoptivi

In Portugalia serviciile de informare si instruire a potentialilor parinti adoptivi sunt oferite doar de catre serviciile publice. Cu toate acestea, exista posibilitatea ca in situatia adoptiilor internationale, statul sa poate autoriza organisme private care sa fie abilitate sa ofere informatii si suport aplicantilor in procesul adoptiei.

B. Evaluarea si aprobarea in vederea adoptiei

Persoana sau familia care doreste sa adopte un copil depune o cerere la Serviciul public social la care este arondat, in functie de domiciliu acestora. Impreuna cu cererea, se mai depun urmatoarele documente :

- copii dupa actele de identitate
- o fotografie tip pasaport

- copii legalizate ale certificatelor de nastere si de casatorie sau al uniunii consensuale
- cazier/e
- copii ale ultimei declaratii de venit sau o declaratie de la angajator sau o copie a ultimei declaratii financiare depuse la autoritatile competente ;
- certificat medical obtinut in vederea adoptiei
- un chestionar individual utilizat special in acest sens si disponibil pe site-urile autoritatilor sociale.

In urma depunerii cererii, serviciul social specializat face evaluarea initiala in urma careia vor putea recomanda sau nu plasamentului in vederea adoptie. In acest sens, serviciul public realizeaza o **ancheta sociala si o evaluare psihologica a candidatilor**, prin efectuarea a trei (3) interviuri din care unul obligatoriu la domiciliul persoanei sau familiei care doreste sa adopte. Perioada derularii evaluarii nu trebuie sa depaseasca sase (6) luni de la momentul depunerii cereri.

Odata terminata evaluarea, **dosarul se supune aprobarii conducerii serviciului social** iar, candidatii sunt anuntati oficial asupra deciziei adoptate. In situatia in care cererea a fost aprobata favorabil, familia adoptatoare este inscrisa pe o **lista de asteptare in vederea referirii unui copil**, copil pentru care s-a stabilit ca nu este posibil sa fie reintegrat in familia biologica si a carui plan este adoptia. In **procesul de potrivire** se tine cont si de profilul si caracteristicile viitorului copil adoptiv, mentionate de catre familia adoptatoare ca acceptabile. In situatia in care raspunsul conducerii serviciului social este negativ, candidatii pot contesta decizia.

C. Plasamentul in vederea adoptiei

De indata ce s-a facut potrivirea unui copil eligibil pentru adoptie cu o persoana sau familie adoptatoare, iar aceasta si-a dat acceptul in vederea adoptarii respectivului copil, se va incepe pregatirea integrarii acestui copil in familia adoptiva. Pregatirea va dura atata timp cat este necesar integrarii copilului deci, perioada variaza de la caz la caz, fara a exista o limita maxima de timp. Durata plasamentului se considera de la momentul plasarii efective a copilului in familia adoptiva si va dura pana la maximum 6 luni, dupa cum prevede legea. In momentul in care profesionisti considera ca sunt indeplinite conditiile legale dar si cand, in urma evaluarii, constata ca adaptarea copilului in noua familie este completa, va elabora **raportul final** in baza caruia familia adoptiva poate cere Tribunalului pentru Familie si Minori, finalizarea adoptiei.

D. Incuviintarea adoptiei

Institutiile responsabile abilitate asigura asistenta necesara pregatirii cererii si dosarului de adoptie ca si indeplinirea tuturor cerintelor legale necesare finalizarii adoptiei. Institutiile deservesc zone teritoriale clar delimitate, iar familiile adoptive se pot adresa acelei institutii la care sunt arondati in functie de domiciliul de resedinta. Tribunalul pentru Familie si Minori va examina cererea si dosarul si va lua decizia finalizarii adoptiei.

Dupa cum s-a mentionat, in Portugalia co-exista doua tipuri de adoptii: adoptia partiala si adoptia totala. In adoptia partiala, copilul adoptat nu isi pierde total relatia cu familia de origine atat din punct de vedere legal dar si emotional, dar unele limitari si restrictii pot fi clar stabilite de Tribunalul Familiei si Minorului. In

acest caz, copilul adoptat isi poate pastra numele de origine. In adoptia totala, legaturile cu familia biologica se rup, iar relatiile de familie intre copilul adoptat si familia adoptatoare sunt complete si totale, copilul adoptat avand aceleasi drepturi si responsabilitati ca a unui copil biologic. Este posibila schimbarea numelui.

E. Servicii post-adoptie

In Portugalia, serviciile post-adoptie sunt oferite ocazional, cand situatia o impune si la cererea familiei adoptive. In aceste conditii, tribunalul va decide ce fel de servicii sunt necesare si cine le va oferi. Legislatia portugheza nu face referire la serviciile post-adoptie, interventia serviciilor publice sau private, daca este cazul, in general se termina dupa pronuntarea adoptiei. Nu exista diferente in ceea ce privesc serviciile post-adoptie vis-a-vis de adoptia nationala sau internationala.

De asemenea, in cazul adoptiilor internationale, legislatia nu face trimiteri la rapoartele post-adoptie, cerute de anumite state de origine a copilului. Cu toate acestea, legea este suficient de flexibila ca atunci cand, aceste rapoarte se impun a fi elaborate si trimise autoritatilor competente din tarile de origine a copilului adoptat, tribunalul va decide dupa caz cine va fi responsabil pentru elaborarea acestor rapoarte.

F. Revocarea adoptiei

Desi exista diferente clare privind efectele legale ale adoptiei simple si totale, cele doua forme de adoptie care co-exista in Portugalia, si care ne-ar putea conduce la ideea ca revocarea este posibila macar la forma simpla, cu toate acestea, in Portugalia este practic imposibil sa desfaci adoptia fie ea si simpla. Portugalia se numara printre putinele tari in care adoptia simpla nu poate fi revocata.

6. Confidentialitatea sau accesul la informatii cu privire la originea copilului

Datorita naturii sensibile a subiectului, in Portugalia accesul la orice informatie legata de adoptie este destul de limitata si este efectuata doar in termenii stabiliti de Tribunalul pentru Familie si Minori. In legislatia portugheza nu este precizata care este institutia responsabila cu oferirea de suport persoanei sau persoanelor care doresc sa afle informatii despre originea lor. Daca cineva depune o cerere in acest sens la institutiile publice responsabile, acestea sunt obligate sa adreseze cererea tribunalului, care va decide cu privire la conditiile accesului la informatiile legate de adoptie. Cererea poate fi depusa de catre persoane/ persoanele interesate, direct la tribunal. Tribunalul va decide daca aceste informatii vor fi eliberate sau nu. Documentele cuprinse in dosarul de adoptie fac parte din documentele integrate ale sistemului judiciar si ca urmare au durata nelimitata de pastrare.

7. Costurile aferente adoptiei

Nu au fost identificate

8. Stimulente in ceea ce priveste adoptia

Nu au fost identificate

SPANIA

SUMAR

Spania are o legislatie privind adoptia, care nu face distinctia intre adoptia nationala si internationala. Spania este o tara care a ratificat Conventia de la Haga asupra protectiei copiilor si cooperarii in materia adoptiei internationale in 1995. Adoptia este de tip total, cand legaturile cu familia biologica se rup, iar relatiile de familie intre copilul adoptat si familia adoptatoare sunt complete si totale. Nu exista nici o posibilitate de revocare a adoptiei. Legislatia in domeniu nu face separatia in ceea ce priveste adoptia unor copii cu nevoi speciale si are mentiuni clare legate de serviciile post-adoptie.

Serviciile sunt oferite atat de catre autoritati publice cat si de catre organizatii private, intre care exista un protocol de cooperare.

1. Legislatia in vigoare care guverneaza adoptia nationala si internationala este:

Legislatie la nivel Federal:

- Codul Civil (articolele 9.4-9.5, 19, 108, 160, 173bis si art.175-180- cuprind dispozitii de drept comun referitoare la adoptii)
- Legea organica privind adoptiile 21/1987 din 11 noiembrie 1987 amendand cateva articole ale Codului Civil si Procedura civila
- Legea nr.1/1994
- Legea pentru protectia minorului nr. 1/1996 partial amendand Codul Civil si Procedura civila;
- Legea nr.1/2000 de Procedura civila
- Conventia de la Haga privind protectia copiilor si cooperare in domeniul adoptiei internationale ratificata la data de 1 noiembrie 1995.

Legislatie specifica la nivelul comunitatilor autonome locale

- Legislatia privind protectia copilului a comunitatilor autonome locale

2. Structuri responsabile/ implicate

Nivel local: Servicii publice locale de protectia minorului si

Entitati colaboratoare in domeniul adoptiei internationale recunoscute de comunitatile autonome spaniole cat si institutiile competente in tara in care isi desfasoara activitatea

Nivel Central: Ministerul Muncii si Problemelor Sociale

La nivel judiciar : Tribunalul

3. Conditii pentru declararea adoptabilitatii/ Cine poate fi adoptat?

In Spania pot fi adoptati copii pana la implinirea varstei de 18 ani si in cazuri exceptionale pot fi adoptati adulti.

In cazul copiilor cu varsta pana la 18 ani, copiii pot deveni eligibili pentru adoptie in urmatoarele situatii:

- Cand copilul prezinta semne de abuz fizic, psihic, sexual, sau orice alt gen de abuz, motiv pentru care parintii biologici sunt decazuti din drepturile parintesti si este preconizat ca aceasta decadere sa fie permanenta;
- Cand parintii sau tutorii legali sunt in incapacitatea de a-si exercita drepturile si responsabilitatile parintesti si cand se anticipeaza ca aceasta situatie sa fie permanenta;
- Cand parintii biologici sau tutorele legal isi dau consimtamantul si renunta la drepturilor si responsabilitatilor parintesti care le revin. Consimtamantul mamei care a nascut este valabil doar daca a fost exprimat dupa minimum 30 de zile de la nasterea;
- Copilul nu are familie.

In situatia in care copilul eligibil pentru adoptie are peste 12 ani el trebuie sa fie ascultat si sa fie de acord cu adoptia. Daca un copil este mai mic de 12 ani, dar are suficienta capacitate de discernamant, el poate fi audiat de catre judecator in vederea exprimarii opiniei cu privire la adoptie.

Un adult poate sa fie adoptat, daca a locuit sau a fost ingrijit de catre persoana sau familia adoptiva pentru o perioada incepand dinainte de varsta de 14 ani.

4. Conditii necesare pentru persoane sau familii care doresc sa adopte/ Cine poate adopta?

In Spania, pot sa adopte atat persoane singure cat si cupluri casatorite, in varsta de peste 25 ani. In cazul in care este vorba de un cuplu, este suficient ca unul dintre sotii sa fi implinit aceasta varsta la data depunerii cererii. O alta conditie obligatorie este ca persoana sau cuplul sa aiba cu cel putin 14 ani mai mult decat copilul adoptiv.

In Spania legea permite adoptia unui copil de catre o persoana homosexuala.

5. Etape/ Procedura adoptie

Legea din 1987 a creat o tutela automata a administratiei publice. Exista deci in fiecare comunitate autonoma un organism administrativ responsabil pentru problemele legate de adoptie. Este vorba despre Directia generala a serviciilor de asistenta sociala. Mai multe comunitati autonome si-au dezvoltat chiar si propria legislatie referitoare la adoptie avand la baza legile nationale in vigoare. Autorizarea candidatilor la adoptia nationala reprezinta deci o competenta a comunitatilor autonome, dar fara valoare nationala. Cu toate acestea, serviciile competente ale comunitatilor autonome isi transmit intre ele dosarele, astfel incat familiile adoptatoare sa nu reincepta formalitatile in cazul schimbarii de domiciliu.

A. Informarea si instruirea

In vederea informarii corecte asupra procesului adoptiei, implicatiilor legale si a conditiilor necesare, serviciile publice organizeaza periodic intalniri la care poate lua parte oricine este interesat de adoptie. Intalnirile sunt mai mult informale si nu au un cadrul legislativ special. Exista unele departamente care organizeaza

regulat aceste intalniri si deja este incetatenita ideea ca in acest scop o zi anume din luna si ora (aceeasi intodeauna) cand se organizeaza aceste intalniri.

B. Cererea si evaluarea

Declansarea procedurii de adoptie se face prin depunerea unei cereri de adoptie adresate Serviciului Public pentru Protectia Minorilor de care apartine adoptatorul. Cererea este insotita de urmatoarele documente :

- certificate de nastere si casatorie,
- cazier,
- certificate medicale, si
- dovada veniturilor.

In cazul unei adoptii internationale, la acestea se vor adauga si alte documente solicitate de legislatia tarii de origine a copilului.

De asemenea, se anexeaza un chestionar tipizat in care sunt incluse si date legate de profilul copilului pe care familia potential adoptiva il are in vedere si care ulterior va fi folosit la potrivirea dintre copil si familia adoptiva.

Dupa depunerea cererii si a documentelor aferente, o echipa multidisciplinara a Serviciului public, realizeaza evaluarea psiho-sociala a persoanei sau familiei potential adoptatoare. Echipa este formata psiholog si asistent social. Evaluarea are 2 scopuri :

- de a oferi informatii suplimentare persoanei sau familiei despre adoptiei si despre efectele ei, si
- de a obtine date si informatii privind locul si felul in care aplicantii traiesc, caracteristicile lor personale, motivatia de a adopta, etc

Evaluarea este necesara atat pentru a recomanda sau nu aprobarea persoanei sau familiei ca familie adoptiva cat si, in varianta in care vor fi aprobati, pentru a se cunoaste mai bine particularitatile lor legate de adaptarea si cresterea unui copil corelat cu caracteristicile copilului carora ei le pot face fata.

In urma evaluarii, echipa elaboreaza raportul psiho-social.

Comisia regionala pentru protectia minorului, in urma recomandarilor si analizei raportului psiho-social va elibera rezolutia motivata de aprobare sau respingere a aplicantilor. Timpul maxim pana la care rezolutia trebuie sa fie solutionata este de 12 luni de la data depunerii cererii. Nu se iau in calcul, cazurile in care intarzierea de produce din cauza unui dosarul incomplet din motive legate de aplicanti, lucru care pana la urma poate avea un impact negativ asupra cererii de adoptabilitate. Persoanele sau familiile care nu accepta procesul de evaluare, selectie si nu coopereaza pe durata evaluarii si adoptiei pot fi declarati neeligibili.

In situatia in care rezolutia evaluarii si Comisiei este pozitiva, persoana sau familia este declarata apta pentru adoptie de catre serviciile pentru protectia minorilor din orasul de resedinta si este **inscrisa in Registrul Adoptatorilor**. De asemenea, adoptatorii sunt instiintati despre aprobarea lor printr-o copie a rezolutiei in care se precizeaza exact caracteristicile copilului care urmeaza sa fie adoptat (sex, varsta, antecedente familiale sau medicale, etc).

In cazul adoptiei internationale, dosarul va fi trimis institutiilor abilitate ale tarii de origine a copilului. Acestea vor studia solicitarea de adoptie si vor desemna copilul care urmeaza sa fie adoptat si transmit dosarul instantei juridice competente care va decide in ceea ce priveste adoptia in tara de origine a copilului.

In situatia in care recomandarea este negativa, si inainte de finalizarea deciziei, Serviciul public si Comisia Regionala pentru Protectia Minorilor in concordanta cu legea privind administratia publica si procedurile administrative comune, vor facilita o discutie cu aplicantii in care ei sa poata sa puna intrebari si sa poata prezenta contestarea.

C. Selectarea familiei potrivite

Perioada de asteptare pana la momentul referirii unui copil depinde in mare masura: de disponibilitatea si flexibilitatea familiei adoptive vis-a-vis de caracteristicile specifice ale unui copil, de maturitatea persoanei sau familiei in ceea ce priveste decizia de a adopta ca si buna intelegere a istoriei, si a nevoilor unui copil si capacitatea de a le rezolva sau sprijini.

Selectia familiei potrivite este facuta de catre Secretariatul Sectorial al Actiunilor Sociale, Copiilor si Familiei prin Serviciile de Protectia minorilor iar decizia de eligibilitate va fi facuta de catre Comisia Regionala de Protectia minorilor.

Identificarea celei mai potrivite familii pentru copilul eligibil pentru adoptie incepe cu selectarea persoanelor sau familiilor inscrise in Registru la acea data tinand cont si de ordinea in care persoanele sau familiile adoptive sunt inscrise. Serviciul public pentru minori elaboreaza un raport – propunere cu cel putin 3 persoane sau familii adoptatoare luand in calcul caracteristicile si nevoile unui copil anume dar si dorinta familiei.

Legea prevede ca in vederea selectarii celei mai potrivite familii unui copil, sunt selectate persoanele sau familiile care indeplinesc conditiile descrise in lege:

- diferenta dintre copil si persoana sau familia adoptiva sa nu fie mai mare de 40 ani, desi se pot face exceptii mai ales in cazuri de adoptie de frati sau cu anumite nevoi speciale. In caz de casatorie sau cuplu se va lua in considerare media aritmetica
- cuplurile casatorite si stabile vor avea prioritate in fata familiilor monoparentale
- prioritate se va da celor care garanteaza siguranta, consens si disponibilitatea imediata in decizia de a adopta

De asemenea se va lua in considerare:

- zona de rezidenta in sensul ca zona unde va locui familia adoptiva sa nu prezinte un risc sau dificultati in vederea integrarii si dezvoltarii copilului in familia adoptiva ; de asemenea familiile care sunt in aria de actiune a serviciului vor avea prioritate fata de familiile adoptive din alte regiuni;
- daca zona de resedinta este apropiata sau aceeaasi cu cea a familiei biologice
- existenta unui alt copil in familie anterior plasarii copilului adoptat

Un efect negativ va avea situatia in care persoana sau familia a mai trecut prin procesul de referire a unui copil anterior, fie national fie international, dar a rejectat un copil din cauza unor motive neintemeiate, sau daca pe motivul de respingere a unui copil mai mic de 18 luni este legat de discriminare rasiala sau sex.

Comisia regionala pentru protectia minorului va examina propunerile facute de catre echipa de selectie si va decide care este familia potrivita. Decizia de selectare a familiei adoptatoare va fi anuntata familiei in cauza si parintilor biologici daca nu au fost decazuti din drepturi dar fara a indica numele familiei adoptive.

Familia adoptiva isi va exprima acceptul adoptiei copilului printr-un document in care se angajeaza sa aiba grija si sa creasca respectivul copil. De asemenea, familia adoptiva se obligata ca in orice moment sa faciliteze indeplinirea responsabilitatilor legate de adoptie recomandate de catre profesionistii Serviciului de Protectie si considerate necesare pentru buna adaptare a copilului in familie.

D. Plasamentul in vederea adoptiei

Legea pentru protectia minorului prevede plasamentul ca masura pre-adoptiva. Plasamentul in vederea adoptiei permite copilului sa petreaca un timp in familia adoptatoare si sa se adapteze noului mediu, inaintea adoptie finale.

E. Finalizarii adoptiei

Serviciul pentru Protectia Minorului va elabora si depune un raport la Comisia Regionala pentru Protectia Minorului in care sunt exprimate rezultatele evaluarii adaptarii copilului si recomanda sau nu finalizarea adoptiei. Dupa examinarea raportului si a dosarului, Comisia va decide si formula catre tribunal propunerea de a finaliza adoptia prin care copilul primeste drepturile si indatoriile egale cu cele ale unui copil biologic.

Serviciul public prezinta instantei cererea solicitantului si dosarul care o insoteste cu toate documente necesare, si care au fost deja listate anterior in prezenta lucrare.

In cazul in care adoptia se realizeaza in urmatoarele conditii:

- adoptatul este orfan si ruda de gradul III cu adoptatorul
- adoptatul este copilul unuia dintre sotii
- adoptatul urmeaza sa depaseasca limita de varsta admisa de lege pentru adoptie
- plasamentul in vederea adoptiei a durat mai mult de un an, nu mai este necesar avizul prealabil al Serviciului Public.

Este obligatia si responsabilitatea serviciilor publice de a garanta ca familia biologica si cea adoptiva au intrunit conditiile stabilite pentru buna dezvoltare si ingrijire a copilului.

In cazul adoptiei internationale, pentru a produce efecte juridice in Spania, rezolutia de adoptie adoptata in tara de origine a copilului trebuie inregistrata in Registrul civil de la Consulatul Spaniei in tara de origine a copilului sau in Registrul Civil de la Madrid. In cazul in care adoptia se realizeaza intre tari care sunt

semnatarea ale Conventiei de la Haga, procedura urmata va fi impusa de aceasta conventie.

C. Serviciile post-adoptie

In Spania, odata cu pronuntarea adoptiei, doar anumite regiuni autonome ofera servicii post-adoptie. Aceste servicii, in general, sunt oferite de catre organizatii private autorizate in acest sens si care sunt supervizate de catre autoritatea publica.

In ceea ce priveste adoptiile internationale, decretele autonome (art.17) prevad, printre alte responsabilitati ale organizatiilor private autorizate, pe aceea de a sprijini adaptarea copilului adoptat in familia adoptiva, cand tara de origine o cere si sunt responsabile cu elaborarea unor rapoarte post-adoptie. In plus, daca este necesar, profesionistii acestor organizatii trebuie sa orienteze aceste familii catre servicii de sanatate, educationale sau oricare alte servicii daca este necesar. Personalul care ofera aceste servicii este format din: psiholog, asistent social specializat si daca este necesar alti profesionisti specializati in aceasta tema. In general, nu exista diferente in ceea ce privesc serviciile post-adoptie pentru adoptiile nationale sau internationale.

In plus, asociatiile de parinti adoptivi organizeaza si ofera activitati de orientare si suport, grupuri de suport, si alte servicii pentru a sprijini familiile potential adoptive si cele adoptive.

D. Revocarea adoptiei

Revocarea adoptiei in Spania nu este posibila. Cu toate acestea, in situatia adoptiilor internationale, in varianta in care se constata nevoia schimbarii plasamentului copilului din familia adoptiva, autoritatea centrala spaniola va autoriza autoritatea locala pentru protectia minorului in vederea asigurarii unei masuri de protectie adecvate. In acest sens, institutia centrala similara din tara de origine a copilului va fi informata si masura va fi luata cu aprobarea acesteia.

6. Confidentialitatea sau accesul la informatii cu privire la originea copilului

Legea sanatatii publice in Spania stipuleaza dreptul fiecarei persoane la intimitate si la confidentialitatea informatiilor referitoare la boala pe perioada sederii in institutiile sanitare. In acest sens, femeia care naste se poate prevala de aceste dispozitii. Totusi, anonimatul este pastrat doar provizoriu intrucat in momentul inregistrarii copilului la starea civila, trebuie declarat numele mamei sale.

Hotararea judecatoreasca de finalizare a adoptiei precizeaza inscrierea unei mentiuni pe certificatul de nastere despre identitatea adoptatorului (adoptatorilor) si specifica schimbarile de nume survenite in urma adoptiei. Aceste informatii sunt supuse unui regim de circulatie restransa. Angajatii Starii Civile nu pot furniza nici o informatie care sa dezvaluie originea copilului adoptat sau calitatea persoanei adoptate, fara autorizatie speciala din partea judecatorului. Cu toate acestea, persoana adoptata ajunsa la majorat pot obtine aceste informatii fara o autorizatie speciala, intrucat Constitutia Spaniola art.39 recunoaste indirect dreptul copilului

sau persoanei adoptate de a-si cunoaste originea pe principiul liberei investigatii asupra paternitatii.

In plus, in ultimii anii in Spania, in cateva dintre comunitatile autonome, a fost reglementata medierea familiala si in special medierea familiala legata de investigarea originilor biologice. De asemenea, in cateva servicii a acestor comunitati autonome, au fost specializati profesionisti (psihologi si asistenti sociali) in acest sens.

In concluzie, fiecare persoana adoptata are acces liber la certificatul de nastere aflat la Registrul Civic unde adoptia este inregistrata. In cazul unui minor, el/ ea trebuie sa se supuna deciziei parintilor adoptivi.

In plus, incepand din anul 2004, in Spania s-a format un grup de lucru special dedicat acestui subiect care are ca scop elaborarea unei propuneri legislative si alocarea de resurse pentru implementarea in intreaga tara a accesului la informatii legate de originea copilului adoptat.

7. Stimulente in ceea ce priveste adoptia

Incepand cu 1992, persoanele care adopta un copil mai mic de 5 ani au posibilitatea de a beneficia, din momentul intrarii copilului in familie, de un concediu de 6-8 saptamani, in functie de varsta copilului. Atunci cand adoptia este realizata de un cuplu, doar unul dintre parintii adoptivi poate beneficia de concediu.

Pe toata durata concediului, parintele beneficiaza de indemnizatiile si alocatiile legale de care beneficiaza orice persoana (in general, mama) aflata in concediu de maternitate, adica 100% din salariul de referinta.

3. BIBLIOGRAFIE

FINLANDA

LEGISLATIE

- Legea privind adoptiile 153/1985
- Decretul 508/1997 privind consilierea in adoptii
- Decretul 509/1997 al Consiliului Finlandez pentru Adoptii Internationale

STUDII; RAPOARTE

SAVE THE CHILDREN FINLAND – Annual report 2006

FINNISH ADOPTION BOARD

- Annual report 2005
- Procedures related to information on prospective adoption parents, the status of children and their suitability for adoption

ALTE SURSE

- Report of *CHILDONEUROPE* Seminar On Post Adoption Florence, 26 January 2006
- *MINISTRY OF SOCIAL AFFAIRS AND HEALTH* - Finnish Adoption Board - Presentation

GRECIA

LEGISLATIE

Legea privind adoptiile 2447/1996

STUDII; RAPOARTE

- Prof. Achilles G. Koutsouradis, University of Thessaloniki – National report on Adoption
- Prof. Katerina Fountedaki, Assistant Professor of Civil Law University of Thessaloniki, Greece - "THE CURRENT SITUATION IN GREECE" - LEGAL FRAMEWORK FOR ADOPTION: PUTTING CHILDREN'S INTERESTS FIRST State Duma, Moscow, 19-20 October 2006

- Report of *CHILDONEUROPE* Seminar On Post Adoption Florence, 26 January 2006

ALTE SURSE

Social Policy Research Unit, UNIVERSITY OF YORK; PROJECT: Comparison of Child Benefit Packages in 22 Countries - Theodoros Papadopoulos: FAMILY POLICY IN GREECE

SPANIA

LEGISLATIE

- Legea pentru protectia minorului 1/1996
- Codul Civil
- Legea privind adoptiile 21/1987

STUDII; RAPOARTE

Ministerio De Trabajo Y Asuntos Sociales; Secretaría De Estado De Servicios Sociales, Familias Y Discapacidad; Dirección General De Las Familias Y La Infancia - ADOPCIÓN EN ESPAÑA - 2006

ALTE SURSE

- Report of *CHILDONEUROPE* Seminar On Post Adoption Florence, 26 January 2006
- Boletín Estadístico: 07; Estadística Básica De Protección A La Infancia. Dirección General De Las Familias Y La Infancia, Noviembre 2005
- Procedimiento para la tramitacion de adopticon nacional en la comunidad Foral de Navarra
- Comunidad autonoma de la Region de Murcia; Consejeria de Trabajo y Política Social - La adopción en la Región de Murcia

PORTUGALIA

LEGISLATIE

- Codul civil (art. 1973-2002)
- Legea 314/78,
- Legea 185/93,

- Legea 7/2001,
- Legea 31/2003

STUDII; RAPOARTE

- Prof Maria das Dores Guerreiro, Instituto Superior das Ciências do Trabalho e da Empresa Lisboa - Representações e expectativas sobre a família e a adopção em crianças e jovens institucionalizados-
- Prof Doutora Marisalva Fávero, Instituto Superior Da Maia - Novas Famílias – A monoparentalidade e a adopção
- Instituto da Segurança Social, I.P. Equipa de Projecto para a Adopção Fevereiro de 2005 - Plano de Recuperação do Estudo da Pretensão dos Candidatos à Adopção

ALTE SURSE

- Report of *CHILDONEUROPE* Seminar On Post Adoption Florence, 26 January 2006
- Santa Casa da Misericórdia de Lisboa; Serviço de Adopção - Presentation
- Direcção-Geral Da Segurança Social, Da Família E Da Criança - Processo de Candidatura à Adopção

BELGIA

LEGISLATIE

- Legea 27/1987
- Decretul 4/1991
- Decretul 14/1992
- Decretul 11/1999
- Legea 24/ 2003
- Decretul 31/2004

ALTE SURSE

- Report of *CHILDONEUROPE* Seminar On Post Adoption Florence, 26 January 2006

FRANTA

LEGISLATIE

- CodeCivil
- LOI no 96-604 du 5 juillet 1996 relative à l'adoption
- LOI no 2001-111 du 6 février 2001 relative à l'adoption internationale
- LOI no 2002-93 du 22 janvier 2002 relative à l'accès aux origines des personnes

adoptées et pupilles de l'Etat

- LOI no 2005-744 du 4 juillet 2005 portant réforme de l'adoption
- Décret no 2006-811 du 6 juillet 2006 relatif au fonctionnement de l'Agence française

de l'adoption et modifiant le code de l'action sociale et des familles

STUDII; RAPOARTE

- Ministère des Affaires étrangères - Mission de l'Adoption Internationale – Statistiques de la mission de l'adoption internationale en 2006

ALTE SURSE

- Report of *CHILDONEUROPE* Seminar On Post Adoption Florence, 26 January 2006
- Mairie De Paris; Direction De L'action Sociale, De L'enfance Et De La Santé Sous-Direction Des Actions Familiales Et Educatives – Adopter un enfant
- Enfance & Familles D'Adoption – “Comment adopter ?” – Guide de adopter
- L'Agence Française d'Adoption - Le chemin de l'adoption - presentation